

ബാലസൗഹൃദ തദ്ദേശ ഭരണ ശാക്തീകരണം

ബാലസൗഹൃദ ജില്ലാ തല കർമ്മപരിപാടി
(DPAC)

കൈപ്പുസ്തകം

കേരള ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ലോക്കൽ അഡ്മിനിസ്ട്രേഷൻ
മുളങ്കുന്നത്തുകാവ് പി. ഒ., തൃശ്ശൂർ

കേരള ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ലോക്കൽ അഡ്മിനിസ്ട്രേഷൻ
മുളങ്കുന്നത്തുകാവ് പി. ഒ., തൃശ്ശൂർ

ബാലസൗഹൃദ തദ്ദേശ ഭരണ ശാക്തീകരണം

ബാലസൗഹൃദ ജില്ലാതല കർമ്മ പരിപാടി (DPAC)

കൈപ്പുസ്തകം

കേരള ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ലോക്കൽ അഡ്മിനിസ്ട്രേഷൻ
മുളങ്കുന്നത്തുകാവ് പി. ഒ., തൃശ്ശൂർ

ബാലസൗഹൃദ തദ്ദേശ ഭരണ ശാക്തീകരണം
ബാലസൗഹൃദ ജില്ലാതല കർമ്മ പരിപാടി (DPAC): കൈപ്പുസ്തകം

ചീഫ് എഡിറ്റർ
ഡോ.ജോയ് ഇളമൺ
ഡയറക്ടർ ജനറൽ, കേരള ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ലോക്കൽ അഡ്മിനിസ്ട്രേഷൻ

എഡിറ്റർമാർ
ഡോ. കെ.പി.എൻ.അമൃത
അസിസ്റ്റന്റ് ഡയറക്ടർ, കില

ഡോ. മോനിഷ് ജോസ്
അസിസ്റ്റന്റ് പ്രൊഫസർ, പബ്ലിക് അഡ്മിനിസ്ട്രേഷൻ, കില

സുകന്യ, കെ.യു
കോർഡിനേറ്റർ, കില സെൻറർ ഫോർ സസ്റ്റൈനബിൾ ഡെവലപ്മെന്റ് ഗോൾസ്
ആന്റ് ലോക്കൽ ഗവർനൻസ്

ഡോ. അമൃതരാജ് ആർ.എം
സ്പെഷ്യലിസ്റ്റ് ഇൻ വിമെൻ സ്റ്റഡീസ്, കില

തയ്യാറാക്കാൻ സഹായിച്ചവർ
ആൻ മരിയ അനിൽ
ദർശന വി രാധാകൃഷ്ണൻ
എൽസബത്ത് മിനു മാത്യൂസ്
ഹേമചന്ദ്രൻ ജെ
കാളിദാസൻ എം ജി
സജീവ് കെ ജി
പ്രേംജിത്ത് പി
കെ ബി മദൻ മോഹൻ
മനീഷ് എം നായർ
ആർ ഷൈനി
ഡോ സോണി പി
ദേവി പി ബാലൻ
അഡ്വ. ബിനേഷ് മേരി ജേക്കബ്
ഡാനിയൽ ലിബ്ബി

കവർ ഡിസൈൻ ആന്റ് ലേഔട്ട്
രാജേഷ് താണിക്കടം

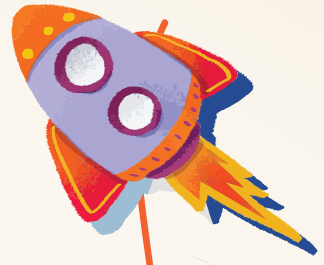
അച്ചടി - കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് പ്രസ്സ്, മുളങ്കുന്നത്തുകാവ്, 9895566621

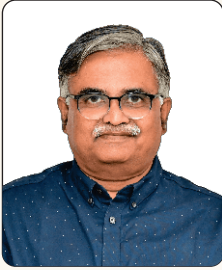
ഏപ്രിൽ, 2024

പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത്

കേരള ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ലോക്കൽ അഡ്മിനിസ്ട്രേഷൻ (കില)
മുളങ്കുന്നത്തുകാവ് പി.ഒ. തൃശൂർ - 680581
കേരളം, ഇന്ത്യ
ഇമെയിൽ: info@kila.ac.in വെബ്സൈറ്റ്: www.kila.ac.in

പ്രിയപ്പെട്ടവരേ,

കിലയും യൂണിസെഫും ചേർന്ന് നടത്തുന്ന "ബാലസൗഹൃദ തദ്ദേശഭരണ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ശാക്തീകരണം" എന്ന പ്രോജക്ടിന്റെ കീഴിൽ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ള കൈപ്പുസ്തകത്തിന്റെ വായനാ - പഠന അനുഭവത്തിലേക്ക് എല്ലാവരെയും സ്വാഗതം ചെയ്യുന്നു.

എതൊരു സമൂഹത്തിന്റെ നിലനില്പിനും മുന്നോട്ടുപോക്കിനും അഭിവൃദ്ധി ഘടകമാണ് കുട്ടികൾ. സമൂഹത്തിന്റെ സർവ്വതല സ്പർശിയായ പുരോഗതിക്കും അഭിവൃദ്ധിക്കും മുതല്കൂട്ടാവേണ്ടത് നമ്മുടെ കുഞ്ഞുങ്ങളാണ് എന്നതിൽ തർക്കമില്ല. ബാലസൗഹൃദ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് രാജ്യാന്തര തലത്തിൽ പോലും മാതൃകയായിട്ടുള്ള നമ്മുടെ സംസ്ഥാനം കുട്ടികളുടെ അവകാശങ്ങളെ എല്ലാ അന്തസ്സത്തയോട് കൂടിയും ഉയർത്തിപ്പിടിക്കാൻ എപ്പോഴും ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്. വാർഡ് തലങ്ങളിലേക്ക് കൂടി കേരളം വ്യാപിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന ബാലക്ഷേമ സംരക്ഷണ സമിതി കാര്യക്ഷമമായ നമ്മുടെ ഇടപെടലിന്റെ മറ്റൊരു മാതൃക കൂടിയാണ്.

കുട്ടികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടു നിലവിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നതും, ഈ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി വിഭാവനം ചെയ്തിട്ടുള്ളതുമായ വിവിധ സംവിധാനങ്ങളെ പറ്റി ഈ കൈപ്പുസ്തകത്തിൽ പരാമർശിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയുടെ ഘടന, ചുമതലകൾ, പ്രവർത്തനരീതി തുടങ്ങിയവയെപ്പറ്റി വിശദമായ ചർച്ചകളിലൂടെയും സംവാദങ്ങളിലൂടെയുമാണ് ഈ കൈപ്പുസ്തകത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളത്.

അധികാര വികേന്ദ്രീകരണത്തിലൂടെയും ജനകീയാസൂത്രണത്തിലൂടെയും ലോകത്തിന് തന്നെ മാതൃകയായ നമ്മുടെ സംസ്ഥാനം പൂർണ്ണമായി ബാലസൗഹൃദമാകേണ്ടത് അനിവാര്യമാണ്. കൈപ്പുസ്തകത്തിന്റെയും മറ്റു സഹായികളുടെയും സാധ്യതകളെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തി ബാലസൗഹൃദ കേരളം എന്ന ലക്ഷ്യം നമുക്ക് നിറവേറ്റാൻ കഴിയണം. അതിനായി എല്ലാവിധ ആശംസകളും നേരുന്നു.

അതോടൊപ്പം തന്നെ പരിശീലനസഹായികൾ തയ്യാറാക്കുന്ന വിവിധ ഘട്ടങ്ങളിൽ ഞങ്ങളോടൊപ്പം നിന്ന യൂണിസെഫിനും, ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഒപ്പം നിന്ന കിലയിലെ റിസോഴ്സ് പേഴ്സണൽമാർക്കും മറ്റു സഹപ്രവർത്തകർക്കും എറ്റവും ഹൃദയമായ നന്ദി അറിയിക്കുന്നു.

നമുക്ക് ഒന്നിച്ചു നിന്നുകൊണ്ട് ബാലസൗഹൃദ കേരളം സാധ്യമാക്കാം.

വിശ്വസ്തയോടെ
ഡോ. ജോയ് ഇളമൺ
ഡയറക്ടർ ജനറൽ

കേരളത്തിലെ ബാല സൗഹൃദ പ്രാദേശിക ഭരണം ശക്തിപ്പെടുത്തുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെയുള്ള പദ്ധതിയുടെ കീഴിൽ കേരള ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ലോക്കൽ അഡ്മിനിസ്ട്രേഷന്റെ (കില) നേതൃത്വത്തിലുള്ള ഒരു സുപ്രധാന ഗൈഡാണ് "കുട്ടികൾക്കായുള്ള ജില്ലാ കർമ്മ പദ്ധതി" കൈപ്പുസ്തകം. ബാല സൗഹൃദ കേരളം വളർത്തിയെടുക്കുന്നതിനുള്ള കിലയുടെ പ്രതിജ്ഞാബദ്ധതയിലെ ഒരു സുപ്രധാന ചുവടുവെപ്പാണ് ഈ കൈപ്പുസ്തകം.

കുട്ടികളുടെ ക്ഷേമത്തിനും വികസനത്തിനും സംരക്ഷണത്തിനുമായി ജില്ലാതല പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യുന്നതിനും നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുമുള്ള സങ്കീർണ്ണമായ പ്രക്രിയയിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പങ്കാളികൾക്ക് സമഗ്രമായ വഴികാട്ടിയായി പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനാണ് ഈ കൈപ്പുസ്തകത്തിലെ ഉള്ളടക്കങ്ങൾ സൂക്ഷ്മമായി തയ്യാറാക്കിയിരിക്കുന്നത്. ബാല സൗഹൃദത്തിന്റെ സങ്കീർണതകളിലേക്ക് ആഴ്ന്നുനിൽക്കുന്നത്, നമ്മുടെ ഏറ്റവും പ്രായം കുറഞ്ഞ പൗരന്മാരുടെ ഭാഗധേയം രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ആശയപരമായ ചട്ടക്കൂട്, സൂചകങ്ങൾ, നിർണായക പങ്ക് എന്നിവ പര്യവേക്ഷണം ചെയ്യുന്നു.

ഈ കൈപ്പുസ്തകത്തിന്റെ മൂലക്കല്ലുകളിലൊന്ന്, ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പ്രക്രിയയുടെയും രീതിശാസ്ത്രത്തിന്റെയും വിശദമായ അവലോകനം നൽകിക്കൊണ്ട് ജില്ലാ ആക്ഷൻ പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കുന്നതിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നു. ജില്ലാ ആസൂത്രണ സമിതികൾ (ഡിപിസിക്), ബാല സൗഹൃദ കോർ കമ്മിറ്റികൾ, ജില്ലാ ബാല ഉപദേശക ബോർഡുകൾ (ഡിസിഎബി) എന്നിവയുടെ വിവിധ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്ന് ആവശ്യമായ സഹകരണ പ്രയത്നങ്ങൾക്ക് ഊന്നൽ നൽകിക്കൊണ്ടാണ് ജില്ലാ പദ്ധതിക്ക് രൂപം നൽകിയിരിക്കുന്നത്.

കേരളത്തിലെ കുട്ടികളുടെ ക്ഷേമത്തിനും വികസനത്തിനുമായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന അറുപത്തിനാലിലധികം സർക്കാർ വകുപ്പുകളും സ്ഥാപനങ്ങളും സംവിധാനങ്ങളും നടത്തുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളിലും പദ്ധതികളിലും അപാരമായ വൈവിധ്യമുണ്ട്. ഈ ശ്രമങ്ങൾ കാര്യക്ഷമമാക്കുന്നതിന്, വിവിധ തലങ്ങളിലുള്ള പ്രാദേശിക സർക്കാരുകളുടെയും സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും സഹകരണവും മുൻകൈയും അത്യന്താപേക്ഷിതമാണ്. കാര്യക്ഷമമായ ആസൂത്രണത്തിനും നിർവ്വഹണത്തിനുമുള്ള ഒരു റോഡ്മാപ്പ് പ്രദാനം ചെയ്യുന്ന ഹാൻഡ്ബുക്ക് ഈ സഹകരണത്തിന് കളമൊരുക്കുന്നു.

ഉള്ളടക്കം

1. ആമുഖം	9
2. ബാലസൗഹൃദം	10
• ആശയം • സമീപനം • ഉദ്ദേശ്യലക്ഷ്യം	
3. ബാലസൗഹൃദ തദ്ദേശ ഭരണങ്ങളിലൂടെ ബാലസൗഹൃദ സംസ്ഥാനം	12
• ലക്ഷ്യങ്ങൾ • ഉപലക്ഷ്യങ്ങൾ	
4. സൂചകങ്ങൾ	13
5. ജില്ലാ കർമ്മപദ്ധതി തയ്യാറാക്കൽ - പ്രക്രിയയും രീതി ശാസ്ത്രവും	15
I. മുന്നൊരുക്ക പ്രവർത്തനങ്ങൾ II. ഡി.പി.സി യോഗങ്ങൾ III. ഡി.പി.സി ബാലസൗഹൃദ കോർ കമ്മിറ്റി IV. ജില്ലാ ചൈൽഡ് അഡ്വക്കേറ്റ് ബോർഡ് (DCAB) V. ജില്ലാതല ചൈൽഡ് റിസോഴ്സ് സെന്റർ (DCRC) VI. വിവരം ശേഖരിക്കൽ VII. സൂചകങ്ങൾ VIII. ടാർജറ്റുകൾ IX. കരട് ബാലസൗഹൃദ ജില്ലാ പ്ലാൻ X. പ്രാദേശിക ബാലസൗഹൃദ സമഗ്ര പദ്ധതി XI. ബ്ലോക്ക് തല ബാലസൗഹൃദ സമഗ്ര പദ്ധതി XII. ജില്ലാ ബാലസൗഹൃദ സമഗ്ര പദ്ധതി XIII. ജില്ലാ പ്ലാൻ അന്തിമമാക്കൽ XIV. ജില്ലാതല സെമിനാർ	
6. ഇൻ്റഗ്രേഷൻ - സാധ്യതകൾ	33
7. പിന്തുണാസംവിധാനം	35
8. മോണിറ്ററിങ്ങും വിലയിരുത്തലും	36

അനുബന്ധം - 1	38
ജില്ലാ ബാലസൗഹൃദ പ്രവർത്തന കലണ്ടറിന്റെ മോഡൽ	
അനുബന്ധം - 2	39
ബാലസൗഹൃദ തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ മോണിറ്ററിങ് നടത്തുന്നതിനുള്ള സൂചകങ്ങളൾ (7 ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകളിലെ പൈലറ്റ് ഇടപെടലുകൾ)	
അനുബന്ധം - 3	53
ബാലസൗഹൃദ കേരളം - സ്കീമുകൾ, പരിപാടികൾ, വിവര ശേഖരണം	
അനുബന്ധം - 4	54
കുട്ടികളുടെ വിവര ശേഖരണ ഫോറം ജില്ലയുടെ പേര്, വർഷം	
അനുബന്ധം - 5	55
അങ്കണവാടികൾ സംബന്ധിച്ച വിവരം	
അനുബന്ധം - 6	56
വിവരം ഏത് സ്ഥാപനത്തിൽ നിന്നും, എന്തൊക്കെ വിവരം, അത് എവിടുന്ന് എടുക്കാം എന്നീ വിവരങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.	
അനുബന്ധം - 7	58
ദേശീയതലത്തിൽ തയ്യാറാക്കുന്ന സൂചകങ്ങളും വിവരങ്ങളും	

ബാലസൗഹൃദ ജില്ലാതല കർമ്മ പരിപാടി

ആമുഖം

കുട്ടികൾ ഏതൊരു സമൂഹത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാന ഘടകമാണ്. അവരിലെ വളർച്ചയും മാറ്റവും സമൂഹത്തിന്റെ മാറ്റത്തിനും വളർച്ചയ്ക്കും ഇടംവക്കും എന്നതിനാൽ കുട്ടികളുടെ അവകാശങ്ങളെ അധിഷ്ഠിതമാക്കിയുള്ള പ്രവർത്തനത്തിന് രൂപം നൽകേണ്ടതുണ്ട്. കുട്ടികൾക്കനുയോജ്യമായ ഒരു ലോകം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനായി ആഗോളതലത്തിൽ മിക്ക രാജ്യങ്ങളും വിവിധങ്ങളായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തിവരികയാണ്. ഓരോ രാജ്യത്തിന്റെയും സമ്പത്തും വാഗ്ദാനവുമായി കുട്ടികളെ പരിഗണിക്കുകയും അവർക്കുവേണ്ടി നടത്തുന്ന മുതൽമുടക്കുകൾ അതതു രാജ്യങ്ങളുടെ ഭാവിയെത്തന്നെ മെച്ചപ്പെടുത്തുകയുമാണ് ചെയ്യുന്നത് എന്നതാവണം നമ്മുടെ കാഴ്ചപ്പാട്.

ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ തുടക്കത്തിലെ വ്യാവസായിക രാജ്യങ്ങളിൽ കുട്ടികളുടെ സംരക്ഷണത്തിന് യാതൊരു മാനദണ്ഡവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. മുതിർന്നവരോടൊപ്പം കുട്ടികൾ വൃത്തിഹീനവും സുരക്ഷിതമല്ലാത്തതുമായ സാഹചര്യങ്ങളിൽ ജോലിചെയ്യുന്നത് സാധാരണമായിരുന്നു. ഒട്ടനവധി ചൂഷണങ്ങൾക്കും കുട്ടികൾ വിധേയരായിരുന്നു. കുട്ടികൾ അനുഭവിക്കുന്ന അനീതികളെക്കുറിച്ചുള്ള ബോധവും, അവരുടെ വികസന ആവശ്യങ്ങളുടെ പ്രാധാന്യവും മനസ്സിലായതിലൂടെയാണ് അവരെ മികച്ച രീതിയിൽ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള മുന്നേറ്റത്തിലേക്കു വിവിധ സംഘടനകളും രാജ്യങ്ങളും ആരംഭം കുറിച്ചത്.

ഇന്ത്യയിലെ ബാലാവകാശങ്ങളുടെ തുടക്കം എന്ന് എടുത്തു പറയാവുന്നത് 1850 കളിലെ അപ്രന്റീസ് നിയമമാണ്. എന്നാൽ ഈ നിയമവും കുട്ടികൾക്ക് വേണ്ടി ഒരു പ്രത്യേക നീതിന്യായ സംവിധാനം ഒരുക്കിയിരുന്നില്ല. 1919-1920 കളിലെ ഇന്ത്യൻ ജയിൽ കമ്മിറ്റിയുടെ ശുപാർശകൾ പ്രകാരം മദ്രാസ് ചിൽഡ്രൻസ് ആക്ട് 1920 നിലവിൽ വന്നു. ഇത് ഇന്ത്യയിലെ ആദ്യത്തെ കുട്ടികളുടെ നിയമമായി മാറി. പ്രവിശ്യാ നിയമം ആയതിനാൽ അന്നത്തെ മദ്രാസ് പ്രവിശ്യയുടെ പരിധിയിൽ ആയിരുന്നു ഈ നിയമം. ബംഗാൾ ചിൽഡ്രൻസ് ആക്ടും ബോംബെ ചിൽഡ്രൻസ് ആക്ടും മറ്റ് നിരവധി നിയമനിർമ്മാണങ്ങളും പിന്നീട് വന്നു. 1960-ൽ സർക്കാർ കുട്ടികളുടെ നിയമം പ്രാബല്യത്തിൽ കൊണ്ട് വന്നു. 1986 - ലെ ബാലനീതി നിയമം പ്രാബല്യത്തിലാക്കിയതോടെ മുൻപ് സൂചിപ്പിച്ച നിയമനിർമ്മാണങ്ങളെല്ലാം റദ്ദാക്കപ്പെട്ടു. ഐക്യരാഷ്ട്രസഭയുടെ കുട്ടികളുടെ അവകാശ ഉടമ്പടി 1989ൽ നിലവിൽ വന്നു. നമ്മുടെ രാജ്യം 1992 - ൽ ഈ ഉടമ്പടിയിൽ ഒപ്പുവയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. കുട്ടികളുടെ ക്ഷേമവും പുരോഗതിയും മുൻനിർത്തി ഒട്ടനവധി നിയമങ്ങളും നയങ്ങളും പദ്ധതികളും നമ്മുടെ രാജ്യം നാളിതുവരെ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

കുട്ടികളുടെ അവകാശങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കപ്പെടുന്നതിനു കേരളം എന്നും പ്രഥമ പരിഗണനയാണ് നൽകിയിട്ടുള്ളത്. കുട്ടികളുടെ ക്ഷേമം മുൻനിർത്തി നമ്മുടെ സംസ്ഥാനം വിവിധങ്ങളായ പദ്ധതികൾ വ്യത്യസ്ത വകുപ്പുകളിലൂടെ നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

ക്ഷേമപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഏറിയ പങ്കും നേതൃത്വം വഹിക്കുന്നത് തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളാണ്. മാതൃകാപരമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഇതിനോടകം കാഴ്ചവച്ച തദ്ദേശ സ്വയംഭരണസ്ഥാപനങ്ങൾ ഒട്ടനവധിയാണ്. ജില്ലയെ ബാലസൗഹൃദമാക്കാൻ ജില്ലാതല കർമ്മപരിപാടി ആസൂത്രണം ചെയ്തു നടപ്പിലാക്കി തൃശൂർ ജില്ല മാതൃകയായിട്ടുണ്ട്. ബാലസൗഹൃദം എന്ന ചിന്തയും, ആശയവും, പ്രവർത്തനവും കേരളത്തിലുടനീളം വ്യാപിപ്പിക്കുവാൻ വിവിധ പരിശീലനങ്ങളിലൂടെയും ബോധവൽക്കരണത്തിലൂടെയും യൂണിസെഫ് സഹായത്തോടെ കിലയ്ക്ക് സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. സുസ്ഥിരവികസന ലക്ഷ്യങ്ങളുടെ നടത്തിപ്പിനായി അവയെ 10 മേഖലകളായി ചിട്ടപ്പെടുത്തിയപ്പോഴും ബാലസൗഹൃദ ഗ്രാമവും അതിലൂടെ ബാലസൗഹൃദ തദ്ദേശ ഭരണവും എന്ന ആശയത്തിലേക്കും പ്രവർത്തനത്തിലേക്കും പ്രാദേശിക സർക്കാരുകളെ നയിക്കുവാൻ കിലയ്ക്ക് സാധിച്ചിരിക്കുകയാണ്. ജില്ലാതല കർമ്മപരിപാടികൾ എല്ലാ ജില്ലകളും ആസൂത്രണം ചെയ്തു നടപ്പിലാക്കേണ്ടതുണ്ട്. ആയതിനുവേണ്ടിയുള്ള പരിശീലന പരിപാടികളും ചർച്ചകളും തുടർന്ന് കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. മുഴുവൻ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സർക്കാരുകളും ബാലസൗഹൃദമാകുന്നതിലൂടെ നമ്മുടെ സംസ്ഥാനവും ബാലസൗഹൃദ കേരളം എന്ന നേട്ടം കൈവൈരിക്കും.

ബാലസൗഹൃദം

ആശയം

കുട്ടികളുടെ ക്ഷേമം, വികസനം, അവകാശസംരക്ഷണം എന്നിവയ്ക്ക് മുൻഗണന നൽകുകയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ചുറ്റുപാടുകളും, നയങ്ങളും, സംവിധാനങ്ങളും, സമ്പ്രദായങ്ങളും കുട്ടികളുടെ ഉത്തമ താല്പര്യങ്ങൾ മുൻനിർത്തി രൂപീകരിക്കുന്നതിനെ ബാലസൗഹൃദം എന്ന് നിർവചിക്കാം. കെട്ടിടങ്ങൾ, സ്ഥാപനങ്ങൾ, പൊതു ഇടങ്ങൾ, സംഘടനകൾ, കുടുംബം, വ്യക്തികൾ തുടങ്ങി എല്ലാം കുട്ടികളുടെ അവകാശങ്ങൾക്ക് ഉയർന്ന പരിഗണന നൽകി ചിന്തിക്കുകയും, തീരുമാനിക്കുകയും, പ്രവർത്തിക്കുകയും, മാറ്റം വരുത്തുകയും ചെയ്യുമ്പോഴാണ് ബാല സൗഹൃദത്തിൽ എത്തുക.

ഐക്യരാഷ്ട്ര സഭയുടെ 1989 - ലെ കുട്ടികളുടെ അവകാശ ഉടമ്പടിയാണ് ബാലാവകാശത്തെ സംബന്ധിച്ച ആധികാരികമായ രേഖ. അതിജീവനം, വികസനം, സംരക്ഷണം, പങ്കാളിത്തം എന്നീ നാലു അവകാശങ്ങളിലൂടെയാണ് ബാലാവകാശങ്ങളെ ഈ ഉടമ്പടി നിർവചിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഇതിൽ സ്പഷ്ടമാക്കിയിരിക്കുന്ന 4 പൊതു തത്വങ്ങളാണ് ആഗോളതലത്തിൽ ബാലസൗഹൃദം എന്ന ആശയത്തെ മുന്നോട്ടു നയിക്കുന്നത്. ബാലസൗഹൃദം എന്ന ആശയത്തെ മനസ്സിലാക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്ന ഓരോ വ്യക്തിയും ഈ നാലു തത്വങ്ങൾ അവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഭാഗമാക്കണം. അവ ഇപ്രകാരമാണ്.

- വിവേചനം ഒഴിവാക്കുക: കുട്ടിയുടെ അവകാശങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കപ്പെടുന്നതിനൊപ്പം അവരുടെയോ, അവരുടെ മാതാപിതാക്കളുടെയോ, നിയമപരമായ രക്ഷിതാക്കളുടെയോ ജാതി, മതം, വർഗ്ഗം, വർണം, വംശീയത, ദേശീയത, വൈകല്യം, രാഷ്ട്രീയം തുടങ്ങി എല്ലാ തരത്തിലുള്ള വിവേചനങ്ങൾ ഒഴിവാക്കുക.
- കുട്ടികളുടെ ഉത്തമ താല്പര്യങ്ങൾ : കുട്ടികളുടെ ക്ഷേമത്തിന് ആവശ്യമായ തീരുമാനങ്ങളും പ്രവർത്തനങ്ങളും നിർവഹിക്കുമ്പോൾ അവരുടെ ഉത്തമ താൽപര്യങ്ങൾക്കു പ്രഥമ പരിഗണന ഉറപ്പുവരുത്തണം.
- അതിജീവനവും വികസനവും : കുട്ടികളുടെ അതിജീവനവും ആരോഗ്യപരമായ വികസനവും ഉറപ്പാക്കുവാൻ ഓരോ വ്യക്തികളും സർക്കാരുകളും പ്രതിജ്ഞാബദ്ധരാണ്.
- കുട്ടികളുടെ കാഴ്ചപ്പാടുകൾ മാനിക്കുക: കുട്ടികൾക്ക് അവരുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ പ്രകടിപ്പിക്കുവാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനൊപ്പം അവരെ ബാധിക്കുന്ന തീരുമാനങ്ങളിൽ അവരുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ കണക്കിലെടുക്കാനും അവകാശമുണ്ട്. കുട്ടിയെ പൗരനായി തന്നെ അംഗീകരിക്കേണ്ടത് അനിവാര്യം.

ബാലസൗഹൃദം എന്നത് വളരെ വിശാലമായ ഒരു കാഴ്ചപ്പാടാണ്. ഈ ആശയത്തെ മുൻനിർത്തി പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഓരോ വ്യക്തിയും സ്വയം ബാലസൗഹൃദം ആകുക എന്നതാണ് ആദ്യമായി വേണ്ടത്. പൊതുതത്വങ്ങളും അവകാശങ്ങളും മനസ്സിലാക്കി പ്രവർത്തിക്കുന്നതുമുതൽ ഓരോരോരുത്തരുടേയും ചിന്തകളിലും പ്രവർത്തനങ്ങളിലും ബാലസൗഹൃദം പ്രതിഫലിക്കപ്പെടണം. ഓരോരുത്തരും ഇടപെടുന്ന മേഖലകളിൽ എങ്ങനെ കൂടുതൽ കൂടുതൽ ബാലസൗഹൃദമാകാം എന്ന ചോദ്യം സദാ മനസ്സിൽ ഉണ്ടാകേണ്ടത് അനിവാര്യമാണ്. ഇത്തരം ചോദ്യങ്ങൾ സ്വയം ചോദിക്കുന്നതിലൂടെയും പ്രവർത്തനങ്ങൾ കുട്ടികളുടെ കണ്ണുകളിലൂടെ കാണുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നതിലൂടെയും ഒരു ബാലകേന്ദ്രീകൃത സമീപനം രൂപീകൃതമാകുകയാണ്. ആ സമീപനത്തിൽ ചുറ്റുമുള്ള വ്യക്തികളെയും സംവിധാനങ്ങളെയും കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തുമ്പോൾ ബാലസൗഹൃദം എന്ന ആശയത്തിലേക്ക് കൂടുതൽ പങ്കാളികൾ ഉണ്ടാകുകയും ആ ആശയം സമൂഹത്തിന്റെ വിവിധ മേഖലകളിൽ വ്യാപിക്കുകയും ചെയ്യും. വ്യക്തികളിൽ നിന്നും കുടുംബത്തിലേക്കും, കുടുംബങ്ങളിൽ നിന്നും സമൂഹത്തിലേക്കും ഈ ആശയത്തെ നയിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതിനൊപ്പം കൂട്ടായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിർവഹിക്കുന്നതിലൂടെ ബാലസൗഹൃദം എന്ന ലക്ഷ്യം യാഥാർത്ഥ്യമാകും.

സമീപനം

- **ബാലകേന്ദ്രീകൃത അവകാശാധിഷ്ഠിത സമീപനങ്ങൾ:** ബാലകേന്ദ്രീകൃത സമീപനമാണ് ബാലസൗഹൃദ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടുന്ന ഏതൊരുവ്യക്തിയും, സ്ഥാപനവും, സംവിധാനവും അനിവാര്യമായി സ്വീകരിക്കേണ്ടത്. കുട്ടികളുടെ അവകാശ ഉടമ്പടിയുടെ പ്രധാന തത്വത്തിൽ ഒന്നും ഇത് തന്നെയാണ്.
- **സുതാര്യത:** സുതാര്യതയിലൂന്നിയുള്ള സമീപനവും പ്രവർത്തനങ്ങളുമാണ് ബാലസൗഹൃദത്തിനും ആവശ്യം. തുറവിയുള്ള തീരുമാനങ്ങളും പ്രവർത്തനങ്ങളും ജനവിശ്വാസ്യതയെ സ്വാധീനിക്കുന്ന ഘടകങ്ങളിൽ ഒന്നാണ്. അറിവ് പങ്കുവയ്ക്കുന്നതിനും,

ലഭ്യമാക്കുന്നതിനും വിവരം ശേഖരിക്കുന്നതിനും, തീരുമാനം എടുക്കുന്നതിനും ഒക്കെ സുതാര്യത നിർണായകമാകും.

- **സംയോജനം :** കുട്ടികളുടെ ബഹുമുഖമായ ആവശ്യങ്ങൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനും ഏകീകൃതമായ രീതിയിൽ അവരുടെ ക്ഷേമം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനുമായി വിവിധ സർക്കാർ വകുപ്പുകൾ, സ്ഥാപനങ്ങൾ, വ്യക്തികൾ, ഏജൻസികൾ എന്നിവയുടെ സംയോജിത സമീപനം ആവശ്യമാണ്. ഒരേ ലക്ഷ്യത്തിനായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ഘടക സ്ഥാപനങ്ങൾ മാത്രമല്ല മറ്റ് എല്ലാ സ്ഥാപനങ്ങളും സംയോജിച്ചുവേണം ലക്ഷ്യപ്രാപ്തിക്കായി പ്രവർത്തിക്കേണ്ടത്.
- **പങ്കാളിത്തവും ഉൾച്ചേർക്കലും:** ബാലസൗഹൃദ തദ്ദേശഭരണത്തിന് ഉറപ്പുവരുത്തേണ്ട മറ്റൊരു സമീപനമാണ് പങ്കാളിത്തവും ഉൾച്ചേർക്കലും. കുട്ടികൾ ഉൾപ്പെടെ ഉള്ള എല്ലാവരെയും പങ്കെടുപ്പിക്കുവാനും പാർശ്വവത്കരിക്കപ്പെട്ടവരെ ഉൾച്ചേർത്തുകൊണ്ടു മുന്നോട്ടുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിർവഹിക്കുവാൻ സാധിക്കണം.
- പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗ, മത്സ്യമേഖല, ഭിന്നശേഷി വിഭാഗം, മറ്റ് വൾണറബിൾ ഗ്രൂപ്പുകൾ എന്നിവർക്ക് എല്ലാ പരിപാടിയിലും പ്രത്യേക പരിഗണന ഉണ്ടാവുന്നതോടൊപ്പം പ്രത്യേക പരിപാടികളും ഉണ്ടാവണം.

ഉദ്ദേശ്യലക്ഷ്യം

ബാലസൗഹൃദ തദ്ദേശ ഭരണങ്ങളിലൂടെ ബാല സൗഹൃദ സംസ്ഥാനം എന്ന ലക്ഷ്യത്തെ ആസ്പദമാക്കിയാണ് പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യേണ്ടത്. നോക്കിലും വാക്കിലും ചിന്തയിലും പ്രവർത്തിയിലും ബാലസൗഹൃദം യാഥാർത്ഥ്യമാക്കുവാൻ ഓരോ വ്യക്തികൾക്കും സാധിക്കണം. അങ്ങനെ വ്യക്തികളിലൂടെ കുടുംബങ്ങളിലേക്കും സമൂഹത്തിലേക്കും ബാലസൗഹൃദ അന്തരീക്ഷം സാധ്യമാക്കണം. കുട്ടികളുടെ അവകാശ ഉടമ്പടിയിൽ സൂചിപ്പിക്കുന്ന പോലെ സ്നേഹവും സുരക്ഷയും സന്തോഷവും സാധ്യമാകുന്ന അന്തരീക്ഷത്തിലുള്ള കുട്ടികളുടെ പൂർണ്ണമായ വളർച്ചയുടെ ആത്യന്തികമായ ഫലം ബാലസൗഹൃദ സമൂഹത്തിലേക്ക് വഴിവയ്ക്കുകയാണ്. വ്യക്തികളെക്കൊണ്ട് മാത്രം ബാലസൗഹൃദം ഉറപ്പുവരുത്തുവാൻ അസാധ്യമാണ്. ബാലസൗഹൃദ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് എല്ലാ വകുപ്പുകളുടെയും സംവിധാനങ്ങളുടെയും സഹകരണം അനിവാര്യമാണ്. ബാലസൗഹൃദ തദ്ദേശഭരണം എന്ന ലക്ഷ്യത്തെ യാഥാർത്ഥ്യമാക്കുവാൻ അവകാശാധിഷ്ഠിതമായ ഉപലക്ഷ്യങ്ങളും ഉണ്ടാകേണ്ടതുണ്ട്.

ബാലസൗഹൃദ തദ്ദേശ ഭരണങ്ങളിലൂടെ ബാലസൗഹൃദ സംസ്ഥാനം

- ആരോഗ്യപരമായി ജനിക്കുവാനും ജീവിക്കാനുമുള്ള അവസരം ലഭ്യമാകുക
- സമഗ്രമായ വികസനത്തിനുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കികൊടുക്കുക
- സുരക്ഷിതവും സന്തോഷകരവുമായ സാഹചര്യങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുക
- പങ്കാളിത്തത്തിലൂന്നിയുള്ള ക്രിയാത്മകമായ വളർച്ചയെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക

ലക്ഷ്യങ്ങൾ

വികസന രംഗത്തെ അവകാശത്തിന്റെ ചട്ടക്കൂടിൽ കാണുന്ന ഒരു പ്രക്രിയയാണ് ഇന്ന് സീകരിച്ചു പോരുന്നത്. കുട്ടികളും പൗരനാണ് എന്ന കാഴ്ചപ്പാടോടുകൂടി അവരുടെ മനുഷ്യാവകാശങ്ങൾക്ക് വേണ്ടിയുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുക എന്നതാണ് ഇതിന്റെ കാതൽ. സർവ്വദേശീയ തലത്തിൽ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ട കുട്ടികളുടെ അവകാശങ്ങൾ ആയ അതിജീവനം, വികസനം, സംരക്ഷണം, പങ്കാളിത്തം എന്നിവ ഉറപ്പാക്കുക അനിവാര്യമാണ്. എല്ലാ കുട്ടികൾക്കും ജനിക്കാനും എല്ലാ സാധ്യതകളോടും കൂടി ജീവിക്കാനും ആവശ്യമായ സാഹചര്യം സൃഷ്ടിക്കുന്നതാണ് അതിജീവനാവകാശം. ഗുണമേന്മയുള്ള ആരോഗ്യ സംരക്ഷണം, പോഷണ ഗുണമുള്ള ഭക്ഷണം, ഗുണമേന്മയുള്ള വിദ്യാഭ്യാസം, വൃത്തിയുള്ള അന്തരീക്ഷം എന്നിവ ഉറപ്പാക്കപ്പെടലാണ് വികസനാവകാശം ലക്ഷ്യം വയ്ക്കേണ്ടത്. എല്ലാതരത്തിലുള്ള ദുരൂഹയോഗങ്ങളും തടയലാണ് സംരക്ഷണാവകാശം വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്. പങ്കാളിത്താവകാശമെന്നാൽ കുടുംബത്തിലോ, വിദ്യാലയത്തിലോ, സമൂഹത്തിലോ, ഭരണനടപടിക്രമത്തിലോ കുട്ടികൾക്ക് വേണ്ടി ഏറ്റെടുക്കുന്നതും അവരെ ബാധിക്കുന്നതുമായ എല്ലാ തീരുമാനങ്ങളിലും കുട്ടികൾക്ക് പങ്കാളികളാകാനും അവരുടെ വിനോദവും കളികളും വഴി കായിക സംസ്കാരിക നിലവാരവും, നേതൃത്വപാടവവും ഉറപ്പാക്കപ്പെടുകയാണ് ഈ അവകാശത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം.

ഉപലക്ഷ്യങ്ങൾ

ബാലസൗഹൃദ തദ്ദേശഭരണത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് വിവിധ ഉപലക്ഷ്യങ്ങൾ തയ്യാറാക്കിയാണ് ആസൂത്രണം നടത്തേണ്ടത്. തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രധാന ഇടപെടൽ സാധ്യതകൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു:

- അനിവാര്യ വകയിരുത്തലുകൾ ഉറപ്പാക്കുക
- കുട്ടികൾക്ക് ലഭ്യമായ സബ്സിഡി ആനുകൂല്യങ്ങൾ ഉറപ്പാക്കുക
- ഉപപദ്ധതികൾ, ഘടക പദ്ധതികൾ.
- വകുപ്പുതല സ്കീമുകൾ ഫലപ്രദമാക്കുക
- പ്രത്യേക ഗ്രാമസഭകൾ, വർക്കിംഗ് ഗ്രൂപ്പ് പ്രാതിനിധ്യം ഉറപ്പാക്കുക
- കുട്ടികളുടെ വിവരശേഖരണം പുതുക്കുക
- കുട്ടികൾക്കായുള്ള ബഡ്ജറ്റ് അപഗ്രഥനം പരിശോധിക്കുക
- കുട്ടികൾക്കായി വികസന നയം പ്രഖ്യാപിക്കുക
- ട്രാൻസ്ജെൻഡർ ഉൾപ്പെടെ വ്യത്യസ്തതകൾ നേരിടുന്ന കുട്ടികളുടെ ക്ഷേമവും വികസനവും.

സൂചകങ്ങൾ

ബാലസൗഹൃദ തദ്ദേശഭരണത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് വിവിധ സൂചകങ്ങൾ തയ്യാറാക്കി ആസൂത്രണം നടത്തുന്നതാണ് അഭികാമ്യം. കുട്ടികളുടെ നാല് അവകാശങ്ങൾ കേന്ദ്രീകരിച്ചാണ് സൂചകങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടത്. കേന്ദ്ര സംസ്ഥാന സർക്കാരുകൾ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ള പൊതു സൂചകങ്ങൾക്കൊപ്പം കുട്ടികളുടെ ക്ഷേമത്തിനായി തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും അവരവരുടെ താല്പര്യപ്രകാരം സൂചകങ്ങൾ തയ്യാറാക്കാവുന്നതാണ്.

അവകാശം	പൊതുസൂചകങ്ങൾ
അതിജീവനം	• ആദ്യത്തെ ആയിരം ദിവസങ്ങൾ • ഗർഭകാലപരിചരണം • വൈദ്യപരിശോധന • സ്ഥാപനതല പ്രസവം • സുവർണ്ണ മണിക്കൂറിലെ മൂലയൂട്ടൽ • പ്രതിരോധ കുത്തിവയ്പ്പുകൾ • ആറ് മാസക്കാലം മുലപ്പാൽ മാത്രം • പൂർക്കാഹാരം- പോഷകാഹാരം • നവജാത ശിശുമരണ നിരക്ക് • മാതൃ മരണനിരക്ക് • രോഗനിർണ്ണയവും ഇടപെടലുകളും • പോഷണ നിലവാരം • ശുദ്ധജലം • ശൈശവകാല പരിചരണം
വികസനം	• പ്രാഥമിക വിദ്യാഭ്യാസം • ബാലസൗഹൃദ പശ്ചാത്തല സൗകര്യങ്ങൾ • കലകൾ, കളികൾ , സാംസ്കാരിക പ്രവർത്തനങ്ങൾ • അങ്കണവാടി, സ്കൂൾ സൗകര്യങ്ങൾ • ബാലസൗഹൃദ വിദ്യാലയങ്ങൾ • പഠന സൗകര്യങ്ങൾ • യാത്രാ സൗകര്യം • സമഗ്ര വിദ്യാഭ്യാസവും സകലിത വിദ്യാഭ്യാസവും .എല്ലാ തരത്തിലുള്ള കുട്ടികളെയും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന വിദ്യാഭ്യാസ സാഹചര്യം
സംരക്ഷണം	• ബാല സൗഹൃദവും സുരക്ഷിതവുമായ പൊതു ഇടങ്ങൾ • സുരക്ഷിതമായ യാത്രാ സൗകര്യങ്ങൾ • ചൂഷണങ്ങൾ, പീഡനം, മോശമായ പെരുമാറ്റം എന്നിവ ഒഴിവാക്കുക • ബാല വിവാഹം , ബാല വേല വിമുക്ത സമൂഹം • ലഹരി വിമുക്ത ഇടങ്ങൾ • കൗൺസിലിംഗ് സംവിധാനങ്ങൾ • ആരോഗ്യവും സുരക്ഷിതവുമായ ഇടങ്ങൾ • പോഷകാഹാരവും ആരോഗ്യവും

പങ്കാളിത്തം	- അഭിപ്രായപ്രകടനത്തിനുള്ള വേദികൾ - ബാലസഭകൾ , ബാലപഞ്ചായത്ത് - വർക്കിങ് ഗ്രൂപ്പുകളിൽ കുട്ടികളുടെ പ്രാതിനിധ്യം - സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ബാലസൗഹൃദ ഓഡിറ്റ് - ചൈൽഡ് ബഡ്ജറ്റ് - ചൈൽഡ് ട്രാക്കിങ്

കുട്ടികളും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളും

കുട്ടികളുടെ സംരക്ഷണത്തിലും പോഷണത്തിലും തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് നിർണായക പങ്കുണ്ട്. ജനങ്ങളുമായി അടുത്ത് ഇടപഴകുന്ന തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് സമൂഹം കുട്ടികളോട് എങ്ങനെ പെരുമാറുന്നു, അവരുടെ പ്രശ്നങ്ങൾ തുടങ്ങിയ വിവരങ്ങൾ എളുപ്പത്തിൽ ലഭ്യമാകും. 73 ആം ഭരണഘടന ഭേദഗതിയുടെ 11 ആം ഷെഡ്യൂളിൽ പഞ്ചായത്തീരാജ് സ്ഥാപനങ്ങൾക്കായി നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ട 29 ചുമതല പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഒന്നാണ് സ്ത്രീകളുടെയും കുട്ടികളുടെയും വികസനം. 74 ആം ഭരണഘടന ഭേദഗതിയിലും ഇതോടൊപ്പം ചുമതലകൾ പറയുന്നുണ്ട്. ഭരണഘടനയുടെ 11, 12 ഷെഡ്യൂളിൽ (അർട്ടിക്കിൾ-243 G, 243 W) ലിസ്റ്റ് ചെയ്തിരിക്കുന്ന കാര്യങ്ങൾക്കായി സാമ്പത്തിക വികസനത്തിനും സാമൂഹിക നീതിക്കും വേണ്ടിയുള്ള പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കാനും സ്കീമുകൾ നടപ്പിലാക്കാനും പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിർവഹിക്കാനും തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ബാധ്യസ്ഥരാണ്. ഇത് തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ കുട്ടികളുടെ ആവശ്യങ്ങൾക്ക് മുൻഗണന നൽകണമെന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു. തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനം നിർബന്ധമായും രൂപീകരിക്കേണ്ട സ്റ്റാൻഡിങ് കമ്മിറ്റികളിൽ ഒന്നാണ് ക്ഷേമകാര്യം. ജാതി-മത-ഭാഷാ-ലിംഗ വിവേചനങ്ങൾ ഇല്ലാതെ നിലവിലുള്ള നിയമങ്ങളും പദ്ധതികളും കുട്ടികൾക്ക് ലഭ്യമാകുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്താൻ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കാണ് കൂടുതൽ സാധ്യമാവുക. ഇതിലൂടെ ജില്ലാ കർമ്മപദ്ധതി തയ്യാറാക്കൽ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

ജില്ലാ കർമ്മപദ്ധതി തയ്യാറാക്കൽ - പ്രക്രിയയും രീതി ശാസ്ത്രവും

കേരളത്തിൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ കൂടാതെ അറുപത്തിനാലോളം സർക്കാർ വകുപ്പുകളും, സ്ഥാപനങ്ങളും, സംവിധാനങ്ങളും കുട്ടികളുടെ ക്ഷേമത്തിനും വികസനത്തിനും വേണ്ടി പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ട്. ഇവരുടെ പ്രവർത്തനത്തിന്റെ ഭാഗമായി ഒട്ടനവധി മാറ്റങ്ങൾ കൈവരിക്കാൻ നമുക്ക് കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഇവരിൽ പലരുടെയും പ്രവർത്തനങ്ങൾ പരസ്പരം അറിയുന്നതിനോ, പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏകോപിപ്പിച്ച് ഒരേ ലക്ഷ്യത്തിൽ വേഗത്തിൽ എത്തിക്കുന്നതിനോ, പല കാരണങ്ങളാൽ നമുക്ക് നാളിതുവരെ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഇത്തരത്തിൽ വിവിധ തലങ്ങളിൽ നടക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ കൂട്ടിയിണക്കി

പ്രാദേശിക സർക്കാരുകളായ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ മുൻകൈയിൽ പ്രവർത്തിക്കാനായാൽ വളരെ വേഗത്തിൽ ബാലസൗഹൃദ കേരളം എന്ന ലക്ഷ്യത്തിൽ നമുക്ക് എത്താനാകും. അതിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട പ്രവർത്തന നേതൃത്വം ഉണ്ടാകേണ്ടത് ജില്ലാ പ്ലാനിംഗ് കമ്മിറ്റിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ അതത് ജില്ലകളിലാണ്. ഡി.പി.സി കളുടെ അക്കാഡമിക് പിൻതുണയിൽ കൃത്യമായ മോണിറ്ററിംഗിലൂടെയും, വിലയിരുത്തലിലൂടെയും ഈ പ്രവർത്തനം ലക്ഷ്യത്തിലെത്തിക്കാനാവും. ഇതിനായി സ്വീകരിക്കേണ്ട വിവിധ ഘട്ടങ്ങളേയും, അവയുടെ രീതിശാസ്ത്രത്തേയും കുറിച്ചാണ് ഇവിടെ വിശദീകരിക്കുന്നത്.

I. മുന്നൊരുക്ക പ്രവർത്തനങ്ങൾ

1. സംസ്ഥാന തലത്തിൽ, എല്ലാ ജില്ലയിലേയും ഡി.പി.സിയുടെ ദിദിന ശിൽപ്പശാല സംഘടിപ്പിക്കും. അതിൽ ചുവടെ കൊടുത്തിട്ടുള്ള കാര്യങ്ങൾ അവതരിപ്പിക്കുകയും ചർച്ച ചെയ്യുകയും ചെയ്യും.
  - എന്താണ് ഈ പരിപാടി കൊണ്ട് ലക്ഷ്യം വെയ്ക്കുന്നത്.
  - ബാലസൗഹൃദം എന്ന ആശയം
  - ഡിപിസിയുടെ റോൾ ചെയ്യേണ്ട കാര്യങ്ങൾ
  - ജില്ലാ പ്ലാനിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ രീതിശാസ്ത്രം
  - SDG- സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾ, ശിശുസൗഹൃദ തീം, സൂചകങ്ങൾ, ഡാഷ് ബോർഡ്
  - കുട്ടികളുടെ മനഃശാസ്ത്രം
  - വിവിധ സംവിധാനങ്ങൾ
  - കുട്ടികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിവിധ നിയമങ്ങൾ
  - പ്രാദേശിക പ്ലാനിന്റെ പ്രക്രിയയും ശാസ്ത്രവും
2. ഡിപിസി യോഗങ്ങളുടെ തീയതികൾ നിശ്ചയിക്കണം. യോഗത്തിൽ നടക്കേണ്ട കാര്യങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച് കൃത്യമായ പ്ലാനിംഗ് നടത്തണം. ഡിപിസി അംഗങ്ങൾക്കുള്ള ദിദിന ശിൽപ്പശാല അറിയിപ്പ് നൽകുമ്പോൾ തന്നെ യോഗ തീയതി കൂടി തീരുമാനിച്ചു വരാൻ അറിയിച്ചാൽ തുടർപ്രവർത്തനങ്ങൾ വേഗത്തിലാക്കാൻ സഹായകമാകും.
3. വിവിധ വകുപ്പുകൾ, സ്ഥാപനങ്ങൾ അവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, സ്കീമുകൾ, പരിപാടികൾ എന്നിവ ദിദിന ശിൽപ്പശാലയ്ക്ക് വരുമ്പോൾ നൽകാനായി കില തയ്യാറാക്കി വെയ്ക്കണം.
4. നിലവിൽ സംസ്ഥാന തലത്തിൽ കുട്ടികളെ സംബന്ധിച്ച് ലഭ്യമായ വിവരങ്ങൾ കിലയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ശേഖരിച്ച് ജില്ലയിൽനിന്ന് നൽകാനായി തയ്യാറാക്കി വെയ്ക്കണം.
5. ദേശീയതലത്തിലും, സംസ്ഥാന തലത്തിലും പ്രാദേശിക തലത്തിലും നിലവിൽ ലഭ്യമായ സൂചകങ്ങൾ ശേഖരിച്ച് ജില്ലകൾക്ക് നൽകാനായി തയ്യാറാക്കി വെയ്ക്കണം.
6. സംസ്ഥാനതലത്തിൽ ഒരു പ്രവർത്തന കലണ്ടർ തയ്യാറാക്കി വെയ്ക്കണം.

7. ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ സ്ഥാപനങ്ങൾ വെബ് സൈറ്റുകൾ, ബന്ധപ്പെടേണ്ട ഫോൺ നമ്പറുകൾ എന്നിവ ശേഖരിച്ച് ജില്ലകൾക്ക് ലഭ്യമാക്കാനായി തയ്യാറാക്കി വെയ്ക്കണം.
8. റിപ്പോർട്ടിങ്ങ്, മോണിറ്ററിംഗ്, വിലയിരുത്തൽ എന്നിവക്ക് ഒരു സോഫ്റ്റ് വെയർ/ഓൺലൈൻ സംവിധാനം വികസിപ്പിക്കണം.

ഇത്രയും കാര്യങ്ങൾ ഡി.പി.സി. യുടെ ദിദിന പരിശീലനത്തിന് മുന്നോടിയായി തയ്യാറാക്കി വെയ്ക്കണം.

II. ഡി.പി.സി യോഗങ്ങൾ

എല്ലാ ജില്ലയിലും “ബാലസൗഹൃദ കേരളം” എന്ന ഈ വിഷയം ചർച്ച ചെയ്യുന്നതിന്, തുടർപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുള്ള തീരുമാനങ്ങൾ എടുക്കുന്നതിന് ജില്ലാ പ്ലാനിങ് കമ്മിറ്റി യോഗങ്ങൾ ചേരണം. ഈ യോഗം ചേരുന്നതിന് മുന്നോടിയായി യോഗം കൂടുതൽ ഫലപ്രദമാക്കുന്നതിന് ഡിപിസി സെക്രട്ടറിയേറ്റ് തലത്തിൽ തയ്യാറാക്കേണ്ട ചില കാര്യങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

1. ഡി.പി.സി ബാലസൗഹൃദ കോർ കമ്മിറ്റിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടവരുടെ കരട് ലിസ്റ്റ് തയ്യാറാക്കുക.
2. ജില്ലാതല സംഘാടക സമിതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ട പ്രതിനിധികളുടെ കരട് ലിസ്റ്റ് ഡി.പി.സി ചെയർപേർസണുമായി ആലോചിച്ച് തയ്യാറാക്കുക.
3. ജില്ലാ ചൈൽഡ് റിസോഴ്സ് സെന്ററിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ട സ്ഥാപന പ്രതിനിധികളുടെ കരട് ലിസ്റ്റ് ഡി.പി.സി ചെയർപേർസണുമായി ആലോചിച്ച് തയ്യാറാക്കുക.
4. ബാലസൗഹൃദ ജില്ല ആസൂത്രണ കലണ്ടർ തയ്യാറാക്കുക. (കിലയിൽ നിന്നും നൽകുന്ന പ്രവർത്തന കലണ്ടറിന്റെ കൂടി അടിസ്ഥാനത്തിൽ) മോഡൽ അനുബന്ധം- 1 ൽ നൽകുന്നു.

ഡി.പി.സി യോഗത്തിൽ - എന്താണ് ഈ പരിപാടി, ഏതൊക്കെ തലത്തിലാണ് ഈ പ്രവർത്തനം നടക്കേണ്ടത്, ഡി.പി.സി യുടെ പങ്ക് എന്താണ്, വിവിധ കമ്മിറ്റികൾ, റോൾ തുടങ്ങി കാര്യങ്ങൾ അവയുടെ വിശദാംശങ്ങൾ അവതരിപ്പിച്ച് ചർച്ച ചെയ്യണം. തുടർന്ന് മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ച നാല് കാര്യങ്ങളും ചർച്ച ചെയ്ത് തീരുമാനിച്ച ഡിപിസി പ്രൊസീഡിങ്സായി പുറത്തിറക്കണം. കൂടാതെ മൊത്തം പ്രവർത്തനങ്ങൾ കോർഡിനേറ്റ് ചെയ്യുന്നതിന് ജില്ലാതലത്തിലെ ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥന് ചുമതല നൽകുകയും/നിശ്ചയിക്കുകയും വേണം. ഇതിലേക്ക് കട്ടികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് പ്രവർത്തിക്കുന്ന സ്ഥാപന പ്രതിനിധി, പ്രവർത്തന അനുഭവം ഉള്ളവർ എന്നിവരെ പരിഗണിക്കാവുന്നതാണ്.

III. ഡി.പി.സി ബാലസൗഹൃദ കോർ കമ്മിറ്റി

ഡിപിസിക്ക് വേണ്ടി ജില്ലയിൽ ഈ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കാനുള്ള നേതൃത്വപരമായ പങ്കുവയ്ക്കുന്നതിനാണ് ഇത്തരത്തിൽ ഒരു ടീമിന് രൂപ നൽകേണ്ടത്.

ഉദ്യോഗസ്ഥരും ജനപ്രതിനിധികളും അടങ്ങുന്നവരാകണം ഈ കമ്മിറ്റി. ഇതിൽ ജില്ലാതല കോർഡിനേഷൻ ചുമതലയുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥൻ അടക്കം ഏഴുപേരിൽ കവിയാത്ത ഒരു കമ്മിറ്റി മതിയാകും. കോർഡിനേഷൻ ചുമതലക്കാരൻ/ കാരി ഒഴികെ മറ്റുള്ളവരെല്ലാം ഡിപിസി അംഗങ്ങളായിരിക്കണം. ഈ കമ്മിറ്റിയുടെ അധ്യക്ഷൻ ജനപ്രതിനിധിയും കൺവീനർ ജില്ല കോർഡിനേഷൻ ചുമതലയുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥനും ആയിരിക്കണം.

ചുവടെ കൊടുത്തിട്ടുള്ള ചുമതലകൾ ആയിരിക്കും ഇവർക്ക് ഉണ്ടായിരിക്കുക.

- ഡിപിസിക്ക് വേണ്ടി ജില്ലയിലെ മൊത്തം പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് നേതൃത്വം നൽകുക
- നടക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഡിപിസിയിൽ അവതരിപ്പിക്കുക.
- പ്രവർത്തനങ്ങൾ മുന്നോട്ട് പോകുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന തടസ്സങ്ങൾ അപ്പപ്പോൾ ഇടപെട്ട് പരിഹരിക്കുക.
- പ്രവർത്തനങ്ങൾ കൃത്യമായി മോണിറ്റർ ചെയ്യുന്നു എന്നും വിലയിരുത്തുന്നു എന്നും ഉറപ്പുവരുത്തുക.
- നയപരമായ തീരുമാനം എടുക്കേണ്ട കാര്യങ്ങൾ ഡിപിസിയിൽ അവതരിപ്പിച്ച് തീരുമാനമാക്കി തുടർ നടപടികൾക്കായി നൽകുക
- പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഗുണനിലവാരവും അക്കാദമിക് തലവും ഉറപ്പുവരുത്തുക.
- സ്ഥാപനങ്ങൾ, വകുപ്പുകൾ, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏകോപിപ്പിക്കുക.

IV. ജില്ല ചൈൽഡ് അഡ്വൈസറി ബോർഡ് (DCAB)

ജില്ലയിൽ ഇതിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ സംഘടനത്തിന് നേതൃത്വം നൽകുന്നതിനും, എല്ലാ വിഭാഗത്തിലുള്ളവരുടേയും സേവനം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും വേണ്ടി ജില്ലാ ചൈൽഡ് അഡ്വൈസറി കമ്മിറ്റിക്ക് രൂപം നൽകണം. ചുവടെ കൊടുത്തിട്ടുള്ള ഘടന പ്രകാരം DCAB ന് രൂപം നൽകേണ്ടതാണ്.

ചെയർപേഴ്സൺ	ഡിപിസി ചെയർപേഴ്സൺ
കൺവീനർ	ഡിപിസി മെമ്പർ സെക്രട്ടറി
വൈസ് ചെയർപേഴ്സൺ	ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് വൈസ് പ്രസിഡൻ്റ്
ജോയിൻ്റ് കൺവീനർ	ജില്ലാ പ്ലാനിംഗ് ഓഫീസർ, ആ ജില്ലയിലെ ജോ.ഡയറക്ടർ ഓഫ് പഞ്ചായത്ത്
കോ-കൺവീനർ	ജില്ലാ ശിശുക്ഷേമ ചുമതലക്കാരി/ക്കാരൻ ആയ ഉദ്യോഗസ്ഥ/ൻ
അംഗങ്ങൾ	• ജില്ലയിലെ എല്ലാ രാഷ്ട്രീയപാർട്ടികളിൽ നിന്നും രേഖാമൂലം നൽകുന്ന ഓരോ പ്രതിനിധികൾ • ആ ജില്ലയിലെ രാഷ്ട്രീയ പാർട്ടികളിൽ നിന്നുള്ള ഓരോ എംഎൽഎമാർ

	• ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് അസോസിയേഷൻ ജില്ലാ പ്രസിഡന്റ്, സെക്രട്ടറി, ആ ജില്ലയിലെ സംസ്ഥാന എക്സിക്യൂട്ടീവ് കമ്മിറ്റി അംഗങ്ങളിൽ നിന്നും ഒരാൾ • ബ്ലോക്ക്, ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് അസോസിയേഷൻ, ജില്ലാ പ്രസിഡന്റ്, സെക്രട്ടറി • ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് ആരോഗ്യ വിദ്യാഭ്യാസ സ്റ്റാൻഡിങ് കമ്മിറ്റി ചെയർപേഴ്സൺ • ജില്ലയിലെ മുൻസിപ്പൽ അസോസിയേഷന്റെ രണ്ട് പ്രതിനിധികൾ • അതത് ജില്ലയിൽ നിന്നുള്ള മേയർ • ജില്ലാതല ഉദ്യോഗസ്ഥ മേധാവികൾ (കുട്ടികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകളിൽ നിന്നും) • കുട്ടികളുടെ പ്രതിനിധികളായി 4 പേർ- (രണ്ട് പേർ പെൺകുട്ടികളായിരിക്കണം) • ലൈബ്രറി കൗൺസിലിന്റെ ജില്ലാ സെക്രട്ടറി • കടുംബശ്രീ DMC

ഇതിലേക്ക് തിരഞ്ഞെടുക്കുമ്പോൾ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ട കാര്യങ്ങൾ

1. ഡി.പി.സി എല്ലാ രാഷ്ട്രീയ പാർട്ടികൾക്കും കത്ത് നൽകി ഓരോ പ്രതിനിധികളെ രേഖാമൂലം വാങ്ങണം. അവരായിരിക്കണം ഇതിൽ അംഗമാകേണ്ടത്.
2. ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് അസോസിയേഷൻ സംസ്ഥാന എക്സിക്യൂട്ടീവിൽ നിന്നും ഓരോരുത്തരെ, സംസ്ഥാന അസോസിയേഷനിൽ നിന്നും രേഖാമൂലം വാങ്ങണം.
3. ഓരോ മുനിസിപ്പൽ അസോസിയേഷനിൽ നിന്നുള്ള രണ്ട് പ്രതിനിധികളെ സംസ്ഥാന മുനിസിപ്പൽ ചേമ്പറിൽ നിന്നും വാങ്ങണം.
4. ജില്ലയിൽ കുട്ടികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് എന്തെങ്കിലും പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നവരും നടത്താൻ സാധ്യതയുള്ളതുമായ എല്ലാ വകുപ്പിലെയും സ്ഥാപനങ്ങളിലെയും മേധാവികളെ ഡി.പി.സി തീരുമാനിച്ചു ഉൾപ്പെടുത്തണം.
5. ബാലസഭയിൽ അംഗമായിട്ടുള്ള നാല് കുട്ടികളെ ഡി.പി.സി തീരുമാനിച്ചു ഉൾപ്പെടുത്തണം. (ഇവർ DCRC യിൽ അംഗമായിരിക്കരുത്)

ഈ ജില്ല ചൈൽഡ് അഡ്വക്കേറ്റ് കമ്മിറ്റി യോഗം കുറഞ്ഞത് വർഷത്തിൽ രണ്ട് പ്രാവശ്യമെങ്കിലും ചേർന്നിരിക്കണം. ആവശ്യാനുസരണം എത്ര യോഗങ്ങൾ വേണമെങ്കിലും ചേരാം. യോഗങ്ങളിൽ അതുവരെ നടന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളും, ഇനി അടുത്തയോഗം വരെ നടക്കേണ്ട പ്രവർത്തനങ്ങളും അവതരിപ്പിച്ച് ചർച്ച ചെയ്ത് തീരുമാനിക്കണം. കൂടാതെ അതുവരെയുള്ള മോണിറ്ററിംഗ് റിപ്പോർട്ട്, വിലയിരുത്തൽ റിപ്പോർട്ട് എന്നിവയും ഈ

യോഗത്തിൽ അവതരിപ്പിച്ച് ചർച്ച ചെയ്യണം. ജില്ലാ ചൈൽഡ് അഡ്വക്കേറ്റ് ജനറലിന് ഇവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഏകദിന ശില്പശാല സംഘടിപ്പിക്കാം. ചുവടെ കൊടുത്തിട്ടുള്ള ഉത്തരവാദിത്വങ്ങളാണ് ഈ കമ്മിറ്റിക്ക് ഉണ്ടായിരിക്കുക.

1. മൊത്തം ജില്ലയിലെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കാൻ സഹായിക്കുക.
2. വകുപ്പുകളുടെ സഹായം, നേതൃത്വം, കൂട്ടായ പ്രവർത്തനം തുടങ്ങിയവ ഉറപ്പുവരുത്തുക
3. വകുപ്പ്തല പ്രവർത്തനങ്ങൾ മോണിറ്റർ ചെയ്യുക.
4. വിഭവസമാഹരണത്തിന് നേതൃത്വം നൽകുക.
5. ജില്ലാ പ്ലാൻ പ്രകാരമുള്ള ടാർജ്ജ് കൈവരിക്കുന്നു എന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തുക.
6. വിവിധ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ഏകോപനം/പിന്തുണ ഉറപ്പുവരുത്തുക
- 7 ജില്ലാതലത്തിൽ വേണ്ട പ്രചരണം, ബോധന പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഉറപ്പുവരുത്തുക.

V. ജില്ലാതല ചൈൽഡ് റിസോഴ്സ് സെന്റർ (DCRC)

കേരളത്തെ ബാലസൗഹൃദമാക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി എല്ലാ ജില്ലയിലും അക്കാഡമിക്ക് പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് നേതൃത്വം നൽകുന്നതിനായി ചൈൽഡ് റിസോഴ്സ് സെന്ററിന് ഡിസ്ട്രിക്ട് പ്ലാനിംഗ് കമ്മിറ്റി (ഡി.പി.സി) രൂപം നൽകണം. ചൈൽഡ് റിസോഴ്സ് സെന്ററിന് രൂപം നൽകുമ്പോൾ അതിലേക്ക് നിശ്ചയിക്കുന്ന അംഗങ്ങൾ ഈ മേഖലയിൽ പ്രവർത്തന പരിചയമുള്ളവരായിരിക്കണം. ചുവടെ കൊടുത്തിട്ടുള്ളവരായിരിക്കണം ഇതിന്റെ ഘടന.

- കുട്ടികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് പ്രവർത്തിക്കുന്ന എല്ലാ വകുപ്പിൽ നിന്നും ഈ മേഖലയിൽ പ്രവർത്തന പരിചയമുള്ള ഓരോരുത്തർ.
- ഈ മേഖലയിൽ അനുഭവജ്ഞാനമുള്ള വൈദഗ്ദ്ധ്യമുള്ള സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകരായ അഞ്ച് പേർ (രണ്ട് പേർ സ്ത്രീകളായിരിക്കണം).
- ഈ മേഖലയിൽ/ ബന്ധപ്പെട്ട മേഖലയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളിലെ അനുഭവസമ്പന്നരായ ഓരോ പ്രതിനിധികൾ
- ജനകീയാസൂത്രണത്തിന്റെ ജില്ലാ ഫെസിലിറ്റേറ്റർമാർ
- കൗൺസിലിംഗ് വൈദഗ്ദ്ധ്യമുള്ള രണ്ട് ജീവനക്കാർ
- ഈ പരിപാടിയുടെ ജില്ലാ കോർഡിനേറ്ററായ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ
- നിയമ പരിജ്ഞാനമുള്ള ഒരാൾ
- ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് ആസൂത്രണസമിതി ഉപാധ്യക്ഷൻ
- ഐ.ടി മേഖലയിൽ വൈദഗ്ദ്ധ്യമുള്ള ഒരാൾ-IKM ജില്ലാ പ്രതിനിധി
- കുട്ടികളുടെ പ്രതിനിധികൾ 4 പേർ (രണ്ട് പേർ പെൺകുട്ടികളായിരിക്കണം)

DCRC യിലേക്ക് അംഗങ്ങളെ തിരഞ്ഞെടുക്കുമ്പോൾ ചുവടെ കൊടുത്തിട്ടുള്ള കാര്യങ്ങൾ ശ്രദ്ധിക്കണം.

1. എല്ലാ വകുപ്പുകളിൽ നിന്നും ഓരോരുത്തരെ ഉൾപ്പെടുത്തുമ്പോൾ കുട്ടികളുടെ മേഖലയിൽ പ്രവർത്തിച്ച് പരിചയവും, അനുഭവജ്ഞാനവും ഉള്ളവരെ നൽകാൻ വകുപ്പുകളോടും, സ്ഥാപനങ്ങളോടും, സംഘടനകളോടും അവശ്യപ്പെടണം.

2. ഈ മേഖലയിൽ വൈദഗ്ധ്യമുള്ള, അനുഭവജ്ഞാനമുള്ള, സന്നദ്ധപ്രവർത്തകരായ, അഞ്ചുപേരെ ഡി.പി.സി കണ്ടെത്തി ഉൾപ്പെടുത്തണം. ഈ പ്രവർത്തനങ്ങൾ കോഡിനേറ്റ് ചെയ്യാനും, ഫുൾടൈമേർസായി പ്രവർത്തിക്കാനും, ഭാവിയിൽ ഇതിനെ ഒരു അക്കാദമിക് സ്ഥാപനമായി ഉയർത്താനും, ശേഷിയുള്ളവരും അക്കാദമിക് പശ്ചാത്തലമുള്ളവരും ആയിരിക്കണം.
3. കൗൺസിലിംഗ് വൈദഗ്ധ്യമുള്ള രണ്ട് പേരെ ഡി.പി.സി കണ്ടെത്തി ഉൾപ്പെടുത്തണം.
4. കുട്ടികളുടെ പ്രതിനിധിയായി നാല് പേർ. ഇവരെ കണ്ടെത്തേണ്ടത് ഡി.പി.സി യാണ്. ബാലസഭയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന കുട്ടികളായാൽ നന്ന്.

25 പേരിൽ കവിയാത്ത ഒരു ടീമായാൽ നല്ലത്. ഇവർക്കുള്ള ത്രിദിന പരിശീലനം കിലയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ സംഘടിപ്പിക്കും. ഇതിൽ പ്രധാനമായും ചുവടെ കൊടുത്തിട്ടുള്ള വിഷയങ്ങൾ ഉണ്ടാവും.

ജില്ലാതല ചൈൽഡ് റിസോഴ്സ് സെന്റർ അക്കാഡമിക് പ്രവർത്തനം, ഫെസിലിറ്റേഷൻ എന്നീ പ്രവർത്തനങ്ങൾ കൂടാതെ ജില്ലയിലെ എല്ലാ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും അവിടെ പ്രവർത്തിക്കുന്ന CRC കൾക്കും CPWC കൾക്കും ഉപയോഗിക്കാൻ കഴിയുന്ന ഇൻഫർമേഷൻ സെന്ററായും പ്രവർത്തിക്കുന്നതിന് ഉതകുന്ന തരത്തിൽ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യണം. D C R C കൾ ചുവടെ കൊടുത്തിട്ടുള്ള ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളാണ് വഹിക്കേണ്ടത്.

1. ജില്ലയിൽ മൊത്തം പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് വേണ്ട അക്കാദമിക് പിന്തുണ നൽകുക.
2. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് വേണ്ട ഹാൻഡ് ഹോൾഡിങ് സപ്പോർട്ട് നൽകുക.
3. ജില്ലാ ബാലസൗഹൃദ പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കുക.
4. ജില്ലാ പഞ്ചായത്തിന്റെ പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള അക്കാഡമിക് നേതൃത്വം നൽകുക.
5. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കുള്ള പരിശീലനങ്ങൾ നടത്തുക.
6. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കാൻ സഹായിക്കുക.
7. ജില്ലാതല മോണിറ്ററിങ്ങ്, വിലയിരുത്തൽ നടത്തുക.
8. പ്രചരണത്തിനും ഡോക്യുമെന്റേഷനും വേണ്ട കർമ്മപരിപാടികൾ തയ്യാറാക്കി നിർവഹിക്കുക.
9. ജില്ലാ ബാലസൗഹൃദ പ്ലാനിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അടുത്ത പത്ത് വർഷത്തേക്കുള്ള വിഷയം മിഷനും കർമ്മ പരിപാടി തയ്യാറാക്കുക.
10. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ വിഭാവനം ചെയ്ത അതേ അർത്ഥത്തിൽ നിർവഹണം നടത്തുന്നതിന് വേണ്ട സഹായം നൽകുക.
11. ജില്ലാ ചൈൽഡ് ഇൻഫർമേഷൻ സെന്റർ ആയി പ്രവർത്തിക്കുക.
12. ബാലസൗഹൃദത്തിന്റെ ഭാഗമായി ജില്ലയിലെ എല്ലാ വിവരവും ക്രോഡീകരിച്ച് സൂക്ഷിക്കുക.

13. എല്ലാ വകുപ്പിന്റെയും പ്രവർത്തനങ്ങൾ, സ്കീമുകൾ അപ്ഡേറ്റ് ചെയ്തു സൂക്ഷിക്കുക.
14. നിർവഹണ പുരോഗതി ക്രോഡീകരിച്ച് സൂക്ഷിക്കുക.
15. ഏത് കുട്ടിക്കും, രക്ഷിതാക്കൾക്കും, സംഘടനകൾക്കും, സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും, വകുപ്പുകൾക്കും, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും, അവിടത്തെ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനതല റിസോഴ്സ് സെന്ററുകൾക്കും, വിളിക്കാവുന്നതും, സമീപിക്കാവുന്നതുമായ ഇൻഫർമേഷൻ, ഹെൽപ്പ് ലൈൻ സെൻററായി കൂടെ ജില്ലാ റിസോഴ്സ് സെന്റർ പ്രവർത്തിക്കണം.

ജില്ലയിൽ ഇതിന് ഒരു ഓഫീസും, ഫോൺ നമ്പറും, ഇൻറർനെറ്റും അടക്കമുള്ള ഭൗതിക സൗകര്യവും, ചെറുയോഗങ്ങൾക്കുള്ള സ്ഥലവും ഉണ്ടാകണം. പരമാവധി ഡിപിസി സെൻററിൽ തന്നെയായാൽ നല്ലത്. റിസോഴ്സ് സെന്ററിലെ അംഗങ്ങൾക്ക് എല്ലാ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും കൂട്ടായി ഉത്തരവാദിത്വം ഉള്ളപ്പോൾ തന്നെ അക്കാഡമിക്, മോണിറ്ററിംഗ് വിലയിരുത്തൽ, പരിശീലനം, ഡോക്യുമെന്റേഷൻ റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കൽ എന്നിങ്ങനെ നാലോളം ഗ്രൂപ്പുകളായി തിരിഞ്ഞ് പ്രവർത്തിച്ചാൽ കൂടുതൽ നന്ന്. ജില്ലാ റിസോഴ്സ് സെന്റർ ഇൻഫർമേഷൻ, ഹെൽപ്പ് ലൈനായി പ്രവർത്തിക്കാൻ ഉതകുന്ന തരത്തിൽ വകുപ്പുകളുടെ, സ്ഥാപനങ്ങളുടെ, കുട്ടികളുടെ എല്ലാവിധ വിവരവും ശേഖരിച്ച് സൂക്ഷിക്കണം. കുട്ടികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നിയമങ്ങൾ അടങ്ങിയ പുസ്തകങ്ങൾ, ഉത്തരവുകൾ എന്നിവ ഉൾപ്പെട്ട റഫറൻസ് ലൈബ്രറി, റഫറൻസ് സെന്റർ തുടങ്ങിയവ ഉണ്ടാവണം.

VI. വിവരം ശേഖരിക്കൽ

ഡി.പി.സി യുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ജില്ലാ ബാലസൗഹൃദ പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കുന്നതിന് മുന്നോടിയായി ചുവടെ കൊടുത്തിട്ടുള്ള വിവരം ശേഖരിക്കുന്നത് ജില്ലാതല ബാലസൗഹൃദ പ്ലാനിനും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ ബാലസൗഹൃദ സമഗ്ര പദ്ധതിയും തയ്യാറാക്കാൻ സഹായകമാകും. ഇതിനായി ചുവടെ കൊടുത്തിട്ടുള്ള വിവരങ്ങൾ ശേഖരിക്കേണ്ടതാണ്.

സ്കീമുകൾ പരിപാടികൾ സംബന്ധിച്ച്

- ബാലസൗഹൃദം, വികസനം, ക്ഷേമം തുടങ്ങിയവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നിലവിൽ ഓരോ വകുപ്പും, സ്ഥാപനങ്ങളും ചെയ്യുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ചെറുതും വലുതുമായ എല്ലാ പ്രവർത്തനങ്ങളും അനുബന്ധം 3 ൽ കൊടുത്തിട്ടുള്ള ഫോർമാറ്റിൽ ശേഖരിക്കണം. കില തയ്യാറാക്കി തന്നതിന് ഉപരിയായി ആ ജില്ലയിൽ ലഭിക്കുന്ന വിവരമാണ് DCRC യുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ശേഖരിക്കേണ്ടത്.
- ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുമായി ഇതിന്റെ ഇന്റഗ്രേഷൻ സാധ്യതകൾ എങ്ങനെ എന്നത് സംബന്ധിച്ച് ചർച്ച ചെയ്ത് അതും രേഖപ്പെടുത്തിയെടുക്കണം. ഇതിൽ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ, വിഭവത്തിന്റെ, പിൻതുണയുടെ, പരിശീലനത്തിന്റെ തുടങ്ങി എല്ലാ തലങ്ങളുടെ സാധ്യതകളും പരിശോധിക്കണം.

കുട്ടികളെ സംബന്ധിച്ച ശേഖരിക്കേണ്ട വിവരങ്ങൾ

- കുട്ടികളെ സംബന്ധിച്ച വിവിധ വകുപ്പുകൾ ശേഖരിച്ചു വെച്ചിട്ടുള്ള വിവരം ശേഖരിക്കണം.
- എത്ര അംഗൻവാടികൾ, എത്ര സ്കൂളുകൾ അവിടെ എത്ര കുട്ടികൾ, കുട്ടികൾ നേരിട്ടു ബന്ധപ്പെടുന്ന ഏത്, എത്ര സ്ഥാപനങ്ങൾ ഇവയുടെയെല്ലാം ഭൗതിക സൗകര്യങ്ങൾ
- ചൈൽഡ് വെൽഫെയർ ആന്റ് പ്രൊട്ടക്ഷൻ കമ്മിറ്റി, ജൂവനൈൽ ജസ്റ്റിസ് ബോർഡ്, അമ്മത്തൊട്ടിൽ, ചൈൽഡ് ഹെൽപ്പ് ലൈനുകൾ, സന്നദ്ധ സംഘടനകൾ, ചിൽഡ്രൻസ് ഹോമുകൾ, ഭിന്നശേഷി, കുട്ടികളുടെ ഹോം, ടീറ്റ്‌മെൻറ് സെന്ററുകൾ, മെഡിക്കൽ കോളേജ്, താലൂക്ക് ആശുപത്രികൾ, ഡിഎംഒ ഓഫീസ്, ഡിപിഎം-എൻ.എച്ച്.എം, പോലീസ്-DCRDയിൽ നിന്നുള്ള വിവരങ്ങൾ, DLOമാരിൽ നിന്നുള്ള വിവരങ്ങൾ ബാലസേവനങ്ങൾക്ക് എക്സൈസ് ജില്ല ഓഫീസ്, D E O സമഗ്രയിൽ നിന്നു ബാക്കിയുള്ള വിവരങ്ങൾ എടുക്കുക.
- ജില്ലാ പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗ ഓഫീസ്
- കുടുംബശ്രീ ജില്ല ഓഫീസ്, ജില്ലാ ശിശുവികസന ഓഫീസ്, ജില്ലാ വനിത ശിശു ഓഫീസർ, D S J O എന്നിവരിൽ നിന്നുള്ള ആശുപത്രികൾ, ഡിസ്ട്രിക്ട് ഏർജി ഇൻ്റർവെൻഷൻ സെന്ററുകൾ
- ജില്ലാ പഞ്ചായത്തിൻ്റെ സ്റ്റാറ്റസ് റിപ്പോർട്ട്
- എക്കണോമിക് ആൻഡ് സ്റ്റാറ്റിസ്റ്റിക്സ് ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റ്-എക്കോസ്റ്റാറ്റ് കേരളം
- Annual Status of Educational Report (ASER)-ഓൺലാനായി ലഭിക്കും
- പോഷൻ ടാക്കർ- ജില്ല ഡാറ്റ എടുക്കും- ഇത് ഉപയോഗിക്കാം.
- പൊതു വിദ്യാഭ്യാസം
- കൈറ്റ് കേരള-പൊതു വിദ്യാഭ്യാസം, കൈറ്റ് കേരള-സമ്പൂർണ്ണ സേഫ്റ്റ് വെയർ, ICDS Data
- കേരള സ്റ്റേറ്റ് യൂത്ത് വെൽഫെയർ ബോർഡ്
- ഇത് കൂടാതെ SDG ഡാഷ്ബോർഡ്, PDI എന്നീ രണ്ട് വിവര ശ്രോതസ്സുകളും ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്

ഇത്തരത്തിൽ കുട്ടികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് വിവരം ലഭിക്കുന്ന എല്ലാ വകുപ്പുകൾ, സ്ഥാപനങ്ങൾ, അവരുടെ സെന്ററുകൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ നിന്നും ലഭിക്കുന്ന ദിനീയ വിവരമാണ് ശേഖരിക്കേണ്ടത്.

ഫോക്കസ് ഗ്രൂപ്പ് ചർച്ചകൾ

ദിനീയ വിവരം ശേഖരിക്കുന്നത് കൂടാതെ ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകളിൽ ഈ മേഖലയിലെ പ്രവർത്തിച്ച് അനുഭവമുള്ളവർ, വിവിധ മേഖലയിലെ വിദഗ്ദ്ധർ, കുട്ടികളുടെ സംഘടനകൾ, കുട്ടികളെ പാർപ്പിക്കുന്ന സ്ഥാപന പ്രതിനിധികൾ, വിവിധ വിഭാഗത്തിലെ കുട്ടികൾ, എന്നിവരുടെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം യോഗം ചേർന്ന് ഫോക്കസ് ഗ്രൂപ്പ് ചർച്ചകൾ സംഘടിപ്പിക്കണം. കുട്ടികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകളുടെ റിവ്യൂ മീറ്റിങ്ങുകളിൽ നിന്നും

ലഭിക്കുന്ന വിവരം ശേഖരിക്കണം.

ഫോക്കസ് ഗ്രൂപ്പ് ചർച്ച നടത്തുമ്പോൾ ചുവടെ കൊടുത്തിട്ടുള്ള കാര്യങ്ങൾ ശ്രദ്ധിക്കണം.

- FGD കായി ക്ഷണിക്കുമ്പോൾ തന്നെ എന്തിനാണ് ക്ഷണിക്കുന്നത്, പങ്കെടുക്കുമ്പോൾ വേണ്ട തയ്യാറെടുപ്പുമായി വരണം എന്നീ കാര്യങ്ങൾ അറിയിക്കണം.
- ഉദ്യോഗസ്ഥർ, സംഘാടകർ, ഗുണഭോക്താക്കൾ, രക്ഷിതാക്കൾ തുടങ്ങിയവരുടെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം FGD ചെയ്യണം.
- അവരുടെ അനുഭവത്തിൽ കുട്ടികൾ അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ, കാരണങ്ങൾ, പരിഹാരം ഇവയാണ് ചർച്ച ചെയ്യപ്പെടേണ്ടത്. ഇത്തരത്തിൽ ചർച്ച ചെയ്യുമ്പോൾ കുട്ടികളുടെ അവകാശങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ആയിരിക്കണം. കൂടാതെ വിവിധ സ്കീമുകൾ, പരിപാടികൾ എന്നിവ നടപ്പിലാക്കിയപ്പോൾ അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടി വന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ, കാരണങ്ങൾ, മറി കടന്ന രീതി, പരാജയ വിജയ കാരണങ്ങൾ എന്നിവയും ചർച്ച ചെയ്യണം.
- പട്ടികജാതി, പട്ടികവർഗ്ഗം, മത്സ്യമേഖല, വശ്നനാഥിൾ ഗ്രൂപ്പ്, ഭിന്നശേഷി വിഭാഗം എന്നിവരുടെ പ്രത്യേക FGD കൾ ആലോചിക്കണം.
- ചർച്ചയിൽ ഉന്നയിക്കേണ്ട വിഷയങ്ങൾ, ലഭിക്കേണ്ട വിവരങ്ങൾ, അതിനുവേണ്ടുന്ന ചോദ്യാവലികൾ എന്നിവ DCRC നേരത്തെ തയ്യാറാക്കിയ ശേഷമാണ് ചർച്ചയിൽ പങ്കെടുക്കേണ്ടത്.
- ഒരു ചർച്ചയിൽ 20 പേരിൽ കൂടാതിരിക്കാൻ ശ്രദ്ധിക്കണം.
- ചർച്ചയിൽ ഉയർന്ന് വരുന്ന എല്ലാ കാര്യങ്ങളും രേഖപ്പെടുത്തണം.
- പരമാവധി ഒരു വിഭാഗത്തിലുള്ളവരെ ഒരുമിച്ച് ആയിരിക്കണം വിളിക്കേണ്ടത്.
- ഒരാൾ ചർച്ച നയിക്കുമ്പോൾ മറ്റേ ആൾ ചർച്ച രേഖപ്പെടുത്തുന്ന തരത്തിൽ രണ്ട് പേർ ഓരോ FGD യിലും ഉണ്ടാവണം.

പദ്ധതി വിശകലനം

ജില്ലയിലെ എല്ലാ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളും 2021- 22, 22- 23 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ കുട്ടികളുടെ വികസനത്തിനും ക്ഷേമത്തിനും ബാല സൗഹൃദത്തിനുമായി തയ്യാറാക്കിയ പദ്ധതികൾ സംബന്ധിച്ച് സുലേഖയിൽ നിന്നും വിവരം ശേഖരിക്കണം. കൂടാതെ എല്ലാ വകുപ്പിൽ നിന്നും അവർ നടപ്പിലാക്കി വരുന്ന പരിപാടികളുടെ വിശകലനം നടത്തണം. പദ്ധതിയുടെ പേര്, ഉദ്ദേശലക്ഷ്യം, വിനിയോഗിച്ച തുക, ഉണ്ടായ നേട്ടം, ഗുണം ലഭിച്ച കുട്ടികളുടെ എണ്ണം എന്നിവയാണ് ശേഖരിക്കേണ്ടത്. ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത്, ബ്ലോക്ക് ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾ, മുൻസിപ്പാലിറ്റികൾ, മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷൻ എന്നിവിടങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള വിവരം സുലേഖ വഴി IKM ന്റെ സഹായത്തോടെ ശേഖരിക്കാവുന്നതാണ്.

ഇത്തരത്തിൽ ശേഖരിച്ച വിവരം വിശകലനം നടത്തുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി വിഷയവിദഗ്ദ്ധരെ അക്കാഡമിഷൻസിനെ കൂട്ടി കൂടുതൽ ചർച്ചകൾ ആകാവുന്നതാണ്. അത് ജില്ലാ പദ്ധതി കൂടുതൽ ഗുണനിലവാരം ഉള്ളതാക്കാൻ സഹായകമാകും. ഇവരുടെ

വിശകലനങ്ങൾ ദേശീയ തലത്തിലും, കേരളത്തിലെ പ്രാദേശികമായും വികസിപ്പിച്ച സൂചകങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ആയിരിക്കണം.

VII. സൂചകങ്ങൾ

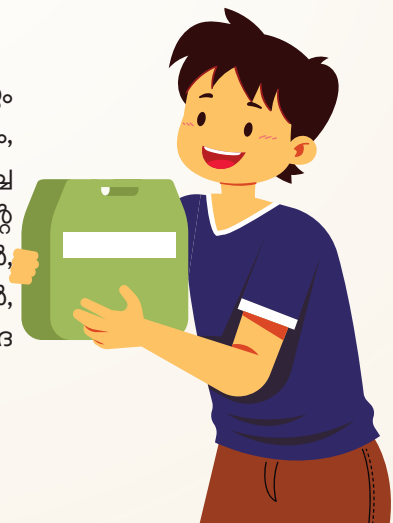
ദേശീയ സൂചകങ്ങളുടെയും കേരളത്തിന്റെ സൂചകങ്ങളുടേയും, പ്രാദേശിക സൂചകങ്ങളുടേയും വെളിച്ചത്തിൽ നിലവിൽ ശേഖരിച്ച വിവരത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ജില്ലാതലത്തിൽ അധിക സൂചകങ്ങൾ തയ്യാറാക്കി ലിസ്റ്റ് ചെയ്യണം. അതിന് കില തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ള ലോക്കൽ ഇൻഡിക്കേറ്റേഴ്സ് ഫ്രെയിം വർക്കിന്റെ പുസ്തകം ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. ഈ പ്രവർത്തനം ജില്ലാ റിസോഴ്സ് സെന്ററിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ നടക്കണം. ഈ സൂചകങ്ങൾ വിവര വിശകലനത്തിനും, ടാർജറ്റുകൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിനുമുള്ള അളവ് കോലായും ഉപയോഗിക്കാം.

VII. ടാർജറ്റുകൾ

ഈ സൂചകങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നിലവിലെ സ്ഥിതിയിൽ മാറ്റം വരുത്താൻ ഉതകുന്ന തരത്തിൽ ജില്ലാതല ടാർജറ്റുകൾക്ക് രൂപം നൽകണം. ഈ ടാർജറ്റുകൾ ജില്ലയിലെ എല്ലാ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളും വകുപ്പുകളും, സ്ഥാപനങ്ങളും ചേർന്ന് കൈവരിക്കാൻ കഴിയുന്നതാവണം. ഇതിൽ ആറുമാസം കൊണ്ട് നേടാവുന്നവ, ഷോർട്ട് ടേം (ഒരു വർഷം കൊണ്ട്) മീഡ് ടേം (മൂന്നു വർഷം കൊണ്ട്) ലോങ്ങ് ടേം (പത്തു വർഷം കൊണ്ട്) നേടാവുന്ന എന്നീ ക്രമത്തിൽ വിവരിക്കണം. ഇത് ജില്ലാ റിസോഴ്സ് സെന്റർ ചെയ്യണം. ഇത് കട്ടികളുടെ നാല് അടിസ്ഥാന അവകാശങ്ങളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയാണ് ചെയ്യേണ്ടത്. പൂർണ്ണമാക്കാൻ കഴിയുന്നത്, ഘട്ടം ഘട്ടമായി പൂർത്തിയാക്കാൻ കഴിയുന്നത് ഒക്കെ വിശദമാക്കാൻ കഴിയണം.

IX. കരട് ബാലസൗഹൃദ ജില്ലാ പ്ലാൻ

ജില്ലാ പ്ലാന്റെ കരട്, ജില്ലാ റിസോഴ്സ് ഗ്രൂപ്പ് തയ്യാറാക്കുകയും അത് ജില്ലാതല ചൈൽഡ് അഡ്വൈസറി ബോർഡിലും, ഡിപിസിയിലും അവതരിപ്പിച്ച് ചർച്ചചെയ്ത് അംഗീകരിച്ച കരടിന് അന്തിമ രൂപം നൽകുകയും വേണം. ഇതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾ, മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ, മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷനുകൾ, ബ്ലോക്ക് ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകൾ അവരുടെ ബാലസൗഹൃദ പദ്ധതിക്ക് രൂപം നൽകേണ്ടത്.

ബാല സൗഹൃദ ജില്ലാ പ്ലാനിന്റെ ഘടന

ജില്ലാ ബാല സൗഹൃദ പ്ലാൻ എന്നത് അതത് ജില്ലയുടെ ജില്ലാ വിഷൻ ഡോക്യുമെന്റ് ആയിരിക്കും. ഇതിന് ചുവടെ കൊടുത്തിട്ടുള്ള ഘടനയാണ് ഉണ്ടാവേണ്ടത്.

ബാലസൗഹൃദ ജില്ലാ പ്ലാൻ

..... ജില്ല

1. ആമുഖം

ജില്ലയുടെ പൊതു വിവരവും, അതിൽ കുട്ടികളുടെ വിവരവും, എന്താണ് ജില്ല ബാലസൗഹൃദ പ്ലാൻ, അതിന്റെ ഉപയോഗം, ഇത് തയ്യാറാക്കുന്നതിന് സ്വീകരിച്ച ശ്രമങ്ങൾ എന്നിവയാണ് ചുരുക്കി വിവരിക്കേണ്ടത്. (പരമാവധി ഒരു പേജ്)

2. സ്ഥിതിവിവരം

ആ ജില്ലയിലെ കുട്ടികളുടെ പൊതുവിവരം, അവരുടെ സ്ഥിതി, വികസനത്തിനുള്ള സാധ്യതകൾ, അനുഭവിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ, അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ, അവയുടെ കാരണങ്ങൾ എന്നിവ വിവരിക്കണം. പരമാവധി കണക്കുകൾ ഉപയോഗിക്കണം, കണക്കിന്റെ സോഴ്സുകൾ കാണിക്കണം. ഗ്രാഫുകൾ, ഡയഗ്രാം, ചാർട്ടുകൾ തുടങ്ങിയവ ഉപയോഗിച്ച് വിശദീകരിക്കാവുന്നതാണ്.

3. നയരേഖ

ലഭ്യമായ വിവരങ്ങളുടെയും, കണ്ടെത്തലുകളുടേയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ ജില്ലയിലെ ബാലസൗഹൃദ നയരേഖക്ക് രൂപം നൽകണം. ഈ നയരേഖയിൽ ജില്ലയിൽ അടുത്ത 20 വർഷം കൊണ്ട് എന്ത് മാറ്റമാണ് ഓരോ വിഷയത്തിലും, സ്ഥാപനത്തിലും, കുട്ടികൾക്കായി നടപ്പിലാക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്, ഏതൊക്കെ മേഖലയിൽ, ഏതൊക്കെ പ്രദേശങ്ങളിൽ കൂടുതൽ ഊന്നൽ നൽകണം എന്നീ വിപുലമായ കാഴ്ചപ്പാടാണ് ഇവിടെ രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടത്.

4. വിവിധ വിഷയങ്ങൾ

ദേശീയ, സംസ്ഥാന, പ്രാദേശിക സൂചകങ്ങളുടേയും ലഭ്യമായ വിവരത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ രൂപപ്പെടുത്തിയ ജില്ലാതല അധിക സൂചകങ്ങൾ ഓരോ വിഷയത്തിലും ലിസ്റ്റ് ചെയ്യണം. അവയെ മുൻനിർത്തി ഓരോ വിഷയത്തിനും ടാർജറ്റുകൾ നിശ്ചയിക്കണം.

ഓരോ അവകാശ മേഖലയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സുസ്ഥിര വികസന ലക്ഷ്യങ്ങൾക്ക് അനുബന്ധമായി വരുന്ന ഉപലക്ഷ്യങ്ങൾ എത്രമാത്രം നേടിയെന്ന് വിലയിരുത്തേണ്ടതുണ്ട്. പ്രഖ്യാപിത ഉപലക്ഷ്യങ്ങളിലെ സൂചകങ്ങൾക്ക് ഉപരിയായി ഓരോ ജില്ലക്കും പ്രസക്തമായ പ്രാദേശിക സൂചകങ്ങൾ കൂട്ടിച്ചേർക്കാവുന്നതാണ്.

നാല് അവകാശങ്ങൾ	വിഷയങ്ങൾ	സൂചകങ്ങൾ			നിലവിലെ സ്ഥിതി	ടാർജ്ജ്	കർമ്മ പരിപാടി
		ദേശീയം	കേരളം	ജില്ല			

ചുവടെ കൊടുത്തിട്ടുള്ള വിഷയങ്ങൾ ഇതിനായി ഉപയോഗിക്കാം. ഇവ തയ്യാറാക്കുമ്പോൾ അവകാശാധിഷ്ടമായി പദ്ധതി തയ്യാറാക്കാൻ പ്രത്യേക ശ്രദ്ധിക്കണം.. അതിജീവനം, സംരക്ഷണം, വികസനം, പങ്കാളിത്തം എന്നിവയാണ് അടിസ്ഥാനപരമായ അവകാശങ്ങൾ. അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ചുവടെ കൊടുത്തിട്ടുള്ള രീതിയിൽ വിഷയങ്ങൾ ആലോചിച്ചു വേണം ഈ പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കാൻ. കൂടാതെ വശ്ണറബിലായ കുട്ടികളെ എല്ലാ പരിപാടിയിലും പ്രവർത്തനങ്ങളിലും ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതോടൊപ്പം പ്രത്യേക വ്യക്തികത കൈയർപ്പാൻ എങ്ങനെയാവണം എന്നതും ഇവിടെ സൂചിപ്പിക്കണം.

A. അതിജീവനം

- ആരോഗ്യം
- പോഷകാഹാരം
- ജീവിത സാഹചര്യം
- ജീവിക്കാനുള്ള അവകാശം
- നാമവും ദേശീയതയും

B. വികസനം

- വിദ്യാഭ്യാസം, വിനോദം
- സാംസ്കാരിക പ്രവർത്തനങ്ങൾ
- മതവും സംസ്കാരവും
- കളിക്കുവാനുള്ള അവകാശം

C. സംരക്ഷണം

- ചൂഷണ, പീഡനം
- ദുരുപയോഗം, മോശമായ പെരുമാറ്റം
- അടിയന്തരാവസ്ഥ, സായുധ സംഘട്ടനം
- യുദ്ധസമാനമായ സാഹചര്യം എന്നിത് നിന്നും കുട്ടികളെ സംരക്ഷിക്കുക

D. പങ്കാളിത്തം

- ഉചിതമായ വിവരങ്ങൾ അറിയുക
- ചിന്തിക്കുവാനും പ്രകടിപ്പിക്കാനുള്ള അവകാശം
- അഭിപ്രായ സ്വാതന്ത്ര്യം
- അഭിപ്രായപ്രകടനത്തിന് അവസരം/വേദികൾ

5. മോണിറ്ററിംഗ്

ഈ ബാലസൗഹൃദ ജില്ലാ പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കുന്നതിനോടൊപ്പം അതിനായി രൂപപ്പെടുത്തിയ പ്രവർത്തനങ്ങൾ എങ്ങനെ നടക്കുന്നു, അതിന്റെ ഗുണനിലവാരം, പങ്കാളിത്തം, സമയബന്ധിതമാണോ, ഉണ്ടാകുന്ന തടസ്സങ്ങൾ മറികടക്കൽ എന്നിവ നിരന്തരം ഡിപിസി കോർ കമ്മിറ്റിക്കും ജില്ലാ ചൈൽഡ് റിസോഴ്സ് സെന്ററിനും മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയുന്ന തരത്തിൽ ഒരു മോണിറ്ററിംഗ് സംവിധാനം ഉണ്ടാവണം.

ജില്ലാതലത്തിൽ ഇത്തരത്തിൽ മോണിറ്ററിംഗ് നടക്കുന്നതുപോലെ ഓരോ വകുപ്പിലും മോണിറ്ററിംഗ് നടക്കണം. ഓരോ വകുപ്പിലെയും ജീവനക്കാർ ഓരോ തലത്തിലും എത്രമാത്രം ഇടപെടുന്നു അവർക്ക് എന്തുമാത്രം അതിൽ സംഭാവന നൽകാനായി, ആകെ പരിപാടിയിൽ വകുപ്പിന്റേതായി എന്തൊക്കെ രൂപപ്പെടുത്താനായി എന്നീ കാര്യങ്ങൾ പരിശോധിക്കണം. നിശ്ചിത ഇടവേളയിൽ ഇവ ശേഖരിച്ച് ജില്ലാ തലത്തിൽ വിശകലനം നടത്തണം. അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള മാറ്റങ്ങൾ നിർദ്ദേശിക്കുകയും അതിന്റെ തുടർ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വിലയിരുത്തുകയും വേണം.

നിർവഹണം ആരംഭിക്കുമ്പോഴും ഇതേ തരത്തിലുള്ള മോണിറ്ററിംഗ് നടക്കണം. ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കാൻ ഉതകുന്ന തരത്തിലാണോ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, അതിൽ പങ്കാളിത്തം ഉണ്ടോ? സുസ്ഥിരത ഉറപ്പാക്കാനുള്ള ഘടകങ്ങൾ ഉണ്ടോ? കുട്ടികളുടെ അടിസ്ഥാന അവകാശങ്ങൾ ഉറപ്പുവരുത്തുന്നുണ്ടോ? എന്നീ കാര്യങ്ങൾ പരിശോധിക്കപ്പെടണം. ഇതേ പ്രവർത്തനം വകുപ്പ് തലത്തിലും താഴെതലം മുതൽ മുകളിൽ തലം വരെ നടക്കണം.

റിപ്പോർട്ടിംഗ് ഉറപ്പുവരുത്താൻ കഴിയുന്ന തരത്തിൽ ഇതിനായി ഒരു സോഫ്റ്റ്‌വെയർ സംസ്ഥാനതലത്തിൽ തന്നെ വികസിപ്പിക്കുന്നതായിരിക്കും. ഓരോ ജില്ലയിലും റിപ്പോർട്ട് എടുക്കൽ അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ തുടർ പ്രവർത്തനങ്ങൾ തയ്യാറാക്കൽ ഇത് ഡി.പി.സി.ക്ക് നൽകൽ എന്നീ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ജില്ലാ ചൈൽഡ് റിസോഴ്സ് സെന്റർ ചെയ്യേണ്ടതാണ്. മോണിറ്ററിംഗ് ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ഘടകങ്ങൾ, അത് എങ്ങനെ മോണിറ്ററിംഗ്

ചെയ്യണം, ആര്, ആരോക്കെ ചെയ്യണം, ആര് ആർക്ക് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യണം എന്നീ കാര്യങ്ങൾ ഇവിടെ വിശദീകരിക്കണം.

ബാല സൗഹൃദവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് വരുന്ന സൂചകങ്ങൾ അനുബന്ധം 2 ൽ നൽകുന്നു.

6. വിലയിരുത്തൽ

ഓരോ ആറുമാസം കൂടുമ്പോഴും കൃത്യമായ വിലയിരുത്തൽ നടക്കണം. ഡി.പി.സി യിലും ജില്ലാ ചൈൽഡ് അഡ്വക്കേറ്റ് ഓഫീസിലും ബോർഡിലും വിലയിരുത്തൽ നടക്കണം. ഓരോ തലത്തിലും എന്ത് നേടി, സമയബന്ധിതമായി ലക്ഷ്യം നേടാൻ കഴിഞ്ഞോ? സംവിധാനത്തിൽ എന്തു മാറ്റം ഉണ്ടായി, തടസ്സങ്ങൾ എങ്ങനെ പരിഹരിച്ചു എന്നതിനായിരിക്കണം കൂടുതൽ ഊന്നൽ നൽകേണ്ടത്. പരിശീലനം ഏതൊക്കെ വിഷയങ്ങളിൽ വേണ്ടിവരും, ഓരോ നിർവഹണ ഏജൻസികളുടെയും പ്രവർത്തനം തുടങ്ങിയവയെല്ലാം വിലയിരുത്തപ്പെടണം. അതിനു പറ്റിയ തരത്തിൽ ഒരു സോഫ്റ്റ്‌വെയർ തയ്യാറാക്കുന്നതാണ്.

ഇതുകൂടാതെ വർഷത്തിലൊരിക്കൽ ഗ്രാമസഭയിലും, കുട്ടികളുടെ ഗ്രാമസഭയിലും എല്ലാതല പ്രവർത്തനങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കി ഓഡിറ്റിന് വിധേയമാക്കും ഇതൊക്കെ എങ്ങനെയാണ് ചെയ്യേണ്ടത് എന്നത് ഈ ചാപ്റ്റർ വ്യക്തമാക്കണം. എല്ലാ വർഷവും ജില്ലാ പ്ലാനിന്റെ പുരോഗതി റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കി പ്രസിദ്ധീകരിക്കും.

7. ഇൻഗ്രേഷൻ സാധ്യതകൾ

വിവിധ വകുപ്പുകൾ, സ്ഥാപനങ്ങൾ, സംഘടനകൾ തുടങ്ങിയവരുടെ സ്കീമുകൾ, പ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്നിവയും വിവിധ ഭരണ തലങ്ങളിലെ പ്രവർത്തനവും, ഒരേ ഭരണ തലത്തിലെ തന്നെ വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങളും എങ്ങനെ ഏകോപിപ്പിച്ച് ചെയ്യാം എന്നതിന്റെ സാധ്യതകളും ഇവിടെ വിശദീകരിക്കണം.

8. പിന്തുണ സംവിധാനം

ത്രിതല പഞ്ചായത്തുകൾ, മുൻസിപ്പാലിറ്റികൾ, കോർപ്പറേഷൻ എന്നിവർക്ക് ഇത്തരത്തിൽ ഒരു പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിന് പരിശീലന മർഗ്ഗ നിർദ്ദേശം, വിവര ലഭ്യത, ഇൻഗ്രേഷനുള്ള പിന്തുണ എന്നിവയിൽ എന്തൊക്കെ ഡി.പി.സി തലത്തിൽ ചെയ്യും എന്നതാണ് ഇവിടെ വിവരിക്കേണ്ടത്.

9. ഉപസംഹാരം

ഇതിൽ പറഞ്ഞതിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ ജില്ലാ ശിശു സൗഹൃദ പദ്ധതി കൂടി പരിഗണിച്ച് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കേണ്ടത് എന്ന് വിശദീകരിക്കുന്നതാവണം. താഴെത്തട്ടിലേക്ക് ചർച്ചയ്ക്ക് നൽകുമ്പോൾ ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതും മാറ്റം വരുത്തേണ്ടതുമായ വസ്തുതകൾ അതത് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് നിർദ്ദേശിക്കാവുന്നതാണ്. ഇത്തരത്തിലെ 8 അധ്യായങ്ങളിൽ ആണ് ജില്ലാ പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കി നൽകേണ്ടത്.

X. പ്രാദേശിക ബാലസൗഹൃദ സമഗ്ര പദ്ധതി

ഇതിൽ രണ്ടു തലത്തിലുള്ള കാര്യങ്ങൾ ഉണ്ടാവണം. ഒന്ന് പ്രാദേശിക പ്ലാൻ എന്ന നിലയിൽ മുൻസിപ്പാലിറ്റി, മുൻസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷൻ, ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് എന്നിവരുടെ തനത് ബാലസൗഹൃദ പ്ലാനിന്റെ നിർവ്വഹണത്തിന് സഹായകമായി ഗ്രാമപഞ്ചായത്താണെങ്കിൽ ബ്ലോക്ക്, ജില്ലാ പഞ്ചായത്തുകൾ, വകുപ്പുകൾ എന്നിവർ ചെയ്യേണ്ട കാര്യങ്ങൾ. രണ്ടാമതായി അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ജില്ലാ പ്ലാനിൽ വരുത്തേണ്ട മാറ്റങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച നിർദ്ദേശങ്ങൾ എന്നിവ ഉണ്ടാവണം.

XI. ബ്ലോക്ക് തല ബാലസൗഹൃദ സമഗ്ര പദ്ധതി

ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾ തയ്യാറാക്കിയ ബാലസൗഹൃദ സമഗ്ര പദ്ധതി, ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾ ശേഖരിച്ച വിവരങ്ങൾ, ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾ മുകൾത്തട്ടിലേക്ക് നൽകിയ നിർദ്ദേശങ്ങൾ, ജില്ലാ ബാലസൗഹൃദ പ്ലാൻ, വിവിധ വകുപ്പുകളുടെ, സ്ഥാപനങ്ങളുടെ, സംഘടനകളുടെ സ്കീമുകൾ, പരിപാടികൾ എന്നിവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകൾ അവരുടെ പദ്ധതിക്ക് രൂപം നൽകും. അവിടെയും രണ്ട് ഭാഗങ്ങൾ ഉണ്ടാകും - ഒന്ന് ബ്ലോക്ക് തല ബാലസൗഹൃദ സമഗ്ര പദ്ധതിയും, രണ്ട്- ജില്ലാ പ്ലാനിങ്ങിലേക്കുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങളും, ജില്ലാ പഞ്ചായത്തിലേക്കുള്ള പദ്ധതി നിർദ്ദേശങ്ങളും സംയുക്തമായി ചെയ്യാൻ കഴിയുന്നവയുടെ സാധ്യതകളും. ഇതിന് വിശദമായ പ്രക്രിയയും രീതിശാസ്ത്രവും ലോക്കൽ പ്ലാൻ ഓഫ് ആക്ഷന്റെ കൈപ്പുസ്തകത്തിൽ വിശദീകരിക്കുന്നുണ്ട്.

XII. ജില്ലാ ബാലസൗഹൃദ സമഗ്ര പദ്ധതി

ഗ്രാമ ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകൾ തയ്യാറാക്കിയ ബാലസൗഹൃദ സമഗ്ര പദ്ധതികൾ, ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് തയ്യാറാക്കിയ ബ്ലോക്ക് തലത്തിൽ ക്രോഡീകരിച്ച വിവരങ്ങൾ, ഗ്രാമ ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകൾ ജില്ലകളിൽ ചെയ്യണമെന്ന് നിർദ്ദേശിച്ച കാര്യങ്ങൾ, ജില്ലാ ബാലസൗഹൃദ പ്ലാൻ, വിവിധ വകുപ്പുകളുടെയും സംസ്ഥാനങ്ങളുടെയും സ്കീമുകൾ, പരിപാടികൾ, ഗ്രാമ ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകളുടെ നിർദ്ദേശങ്ങൾ എന്നിവ ക്രോഡീകരിച്ച് ആയിരിക്കും ജില്ലാ പഞ്ചായത്തിന്റെ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നത്. അതിൽ ജില്ലയുടെ തനത് പദ്ധതി, ജില്ലയെയും ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തും ചേർന്ന് ചെയ്യാവുന്നവ, ജില്ലയും ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്തുകളും ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളും ചേർന്ന് ചെയ്യാവുന്നവ എന്നിങ്ങനെ ഉണ്ടാവണം. കൂടാതെ ജില്ലാ പ്ലാനിങ്ങിലേക്കുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങളും ഇതിൽ ഉണ്ടാവും. ഇതിന് വിശദമായ പ്രക്രിയയും രീതിശാസ്ത്രവും ലോക്കൽ പ്ലാൻ ഓഫ് ആക്ഷന്റെ (LPA) കൈപ്പുസ്തകത്തിൽ വിശദീകരിക്കുന്നുണ്ട്.

XIII. ജില്ലാ പ്ലാൻ അന്തിമമാക്കൽ

ത്രിതല പഞ്ചായത്തുകൾ, മുൻസിപ്പാലിറ്റികൾ, മുൻസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷനുകൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ ക്രോഡീകരിച്ച വിവരം ഓരോ തലത്തിലും തയ്യാറാക്കിയ പദ്ധതികൾ,

ഓരോ തലങ്ങളിൽ നിന്ന് ജില്ലാ പ്ലാനിങ്ങിലേക്ക് നൽകിയ നിർദ്ദേശങ്ങൾ, ഭേദഗതികൾ എന്നിവ ജില്ലാ ചൈൽഡ് റിസോഴ്സ് സെന്റർ വിശകലനം നടത്തി പരിശോധിച്ച് ചർച്ച നടത്തി ജില്ലാ പ്ലാനിൽ വേണ്ട മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തണം. അത്തരത്തിൽ മാറ്റം വരുത്തുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി നേരത്തെ ഉണ്ടായിരുന്ന അധ്യായങ്ങളിൽ ചിലത് ചുവടെ കൊടുത്തിട്ടുള്ള രീതിയിൽ മാറ്റം വരുത്താവുന്നതാണ്.

അന്തിമമാക്കിയ ജില്ലാ ബാലസൗഹൃദ പ്ലാൻ - ഘടന

എല്ലാ തലത്തിലുമുള്ള ചർച്ചകളും പൂർത്തിയാക്കി ജില്ലാ പ്ലാനിന് അന്തിമ രൂപം നൽകുമ്പോൾ അതിന്റെ ഘടനയിൽ ചുവടെ കൊടുത്തിട്ടുള്ള രീതിയിൽ ചില മാറ്റങ്ങൾ അധ്യായങ്ങളിൽ കൊണ്ട് വരണം.

1. ആമുഖം

നേരത്തെ ഉണ്ടായിരുന്നതിൽ പലതലങ്ങളിൽ നടന്ന ചർച്ചയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, പ്രാദേശിക സർക്കാരുകളിൽ നിന്നും വന്ന നിർദ്ദേശങ്ങളുടെ, കണക്കിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വേണ്ട മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തണം. അതോടൊപ്പം ഇതിലേക്ക് എത്താൻ ഇതുവരെ നടത്തിയ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ സംക്ഷിപ്തത്തിലും കൂട്ടിച്ചേർക്കലുകൾ നടത്തണം.

2. സ്ഥിതിവിവരം

നേരത്തെ ഉണ്ടായിരുന്ന വിവരത്തിന് ഉപരി താഴെത്തലത്തിൽ നിന്നും ലഭിച്ച വിവരം ക്രോഡീകരിച്ച് കാലാനുസൃതമാക്കുകയും അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഈ അധ്യായത്തിൽ മാറ്റം വരുത്തുകയും വേണം.

3. നയരേഖ

നയരേഖയിൽ വിവിധ തലങ്ങളിൽ നടന്ന ചർച്ചയുടെയും നിർദ്ദേശത്തിന്റെയും വെളിച്ചത്തിലും സ്ഥിതി വിവരത്തിൽ വരുത്തിയ മാറ്റത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ നയത്തിൽ വേണ്ട ഭേദഗതികൾ ചേർക്കണം.

4. വിവിധ വിഷയങ്ങൾ

പ്രാദേശിക പ്ലാനുകളുടെയും, ചർച്ചകളുടെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ സൂചനങ്ങളിലും ടാർജറ്റുകളിലും മാറ്റം വരുത്തണം. ഇത്തരത്തിൽ പത്ത് വർഷത്തേക്കുള്ള പ്ലാൻ വേണം ഇവിടെ തയ്യാറാക്കാൻ. ഇത് പട്ടികയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ തന്നെ നേരത്തെ വിവരിച്ച രീതിയിൽ രേഖപ്പെടുത്തണം.

5. മോണിറ്ററിംഗ്

താഴെ നിന്നും വന്ന നിർദ്ദേശങ്ങൾക്ക് അനുസരിച്ച് മാറ്റം വരുത്തണം

6. വിലയിരുത്തൽ

താഴെ നിന്നും വന്ന നിർദ്ദേശങ്ങൾക്ക് അനുസരിച്ച് വേണം മാറ്റം വരുത്താൻ

7. ഇൻ്റഗ്രേഷൻ

ത്രിതല പഞ്ചായത്തുകൾ, മുൻസിപ്പാലിറ്റികൾ, കോർപ്പറേഷനുകൾ എന്നിവിടങ്ങളിലെ ബാലസൗഹൃദ സമഗ്ര പദ്ധതി പരിശോധിച്ച് അതിൽ വന്നിട്ടുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ജില്ലയിലെ ആകെ ഉപയോഗിക്കാൻ കഴിയുന്ന തരത്തിൽ ഒരു ഇൻ്റഗ്രേഷൻ പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കണം. ഇതിൽ ചുവടെ കൊടുത്തിട്ടുള്ള രീതി അവലംബിക്കാവുന്നതാണ്.

1	2	3	4	5	6
പദ്ധതി/ പരിപാടി/ പ്രോജക്ട്	ഗോൾസ് /ടാർജ്ജറ്റുകൾ	ഉൾപ്പെടുന്ന തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ	വകുപ്പുകൾ	സ്ഥാപനങ്ങ ൾ/ സംഘട നകൾ	കാലയളവ്

ഇത്തരത്തിൽ ഒരു ലിസ്റ്റ് തയ്യാറാക്കിക്കഴിഞ്ഞാൽ അതിൽ നിന്നും ഒറ്റനോട്ടത്തിൽ തന്നെ ആരൊക്കെ ചേർന്ന് ഈ പ്രവർത്തനം നടത്തണം എന്ന് മനസ്സിലാക്കാനാകും. ഇതിൽ ഒന്നാമത്തെ കോളത്തിൽ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന പദ്ധതി/പരിപാടി/പ്രോജക്ട് ആണ് രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടത്. കോളം രണ്ടിൽ പൂർത്തീകരിക്കേണ്ട ഗോൾസും ടാർജ്ജറ്റുകളുമാണ് ചേർക്കേണ്ടത്. മൂന്നാമത്തെ കോളത്തിൽ ഇത് ഏതൊക്കെ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ചേർന്നാണ് ചെയ്യാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത് എന്നാണ് രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടത്. നാലാമത്തെ കോളത്തിൽ ഏതൊക്കെ വകുപ്പുകളും അഞ്ചാമത്തെ കോളത്തിൽ ഏതൊക്കെ സ്ഥാപനങ്ങൾ/സംഘടനകൾ ആണ് ഇതിൽ പങ്കാളികളാകുന്നത് എന്നതാണ് രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടത്. ആറാമത്തെ കോളത്തിൽ എത്ര കാലം ഇത്തരത്തിൽ ചെയ്യാനാണ് ഈ രീതി വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത് എന്നതാണ് പറയേണ്ടത്.

ഇതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഓരോ പരിപാടിയിലും ബന്ധപ്പെട്ട തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾ, വകുപ്പുകൾ, സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവരുടെ യോഗം ഡിപിസി തലത്തിൽ ചേർന്ന് സമഗ്ര നിർവഹണ പ്ലാനും, റോൾ ക്ലാരിറ്റിയും, വിഭവ സാധ്യതകളും പ്രവർത്തന കലണ്ടറും തയ്യാറാക്കണം.

8. പിന്തുണ സംവിധാനം

ഈ പദ്ധതി നിർവഹിക്കുന്നതിൽ, മോണിറ്റർ ചെയ്യുന്നതിൽ, വിലയിരുത്തുന്നതിൽ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് പരിശീലനം മർഗ്ഗ നിർദ്ദേശം, വിവരം നൽകൽ, ഇൻ്റഗ്രേഷൻ

എന്നിവയിൽ എന്തൊക്കെ പിൻതുണ നൽകുമെന്ന് കൃത്യമായി നിശ്ചയിച്ച് ഇവിടെ രേഖപ്പെടുത്തണം.

9. അടുത്തഘട്ടത്തിലേക്ക്

ഇതിന്റെയൊക്കെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഈ പരിപാടിയുടെ നിർവ്വഹണത്തിനും, കാലാനുസൃതമാക്കുന്നതിനും എന്തൊക്കെയാണ് ഓരോ വർഷവും ചെയ്യേണ്ടത്, വരുന്ന അടുത്ത വർഷം മുന്നിൽ ചെയ്യേണ്ട കാര്യങ്ങൾ എന്നിവ വിശദീകരിക്കുകയാണ് ഇവിടെ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. ഇത്തരത്തിൽ ജില്ലാ പ്ലാനിംഗ് അന്തിമരൂപം നൽകിയാൽ.

XIV. ജില്ലാതല സെമിനാർ

ജില്ലയിൽ ബന്ധപ്പെട്ട എല്ലാ വകുപ്പിന്റെയും ജില്ലാ മേധാവികൾ അടക്കമുള്ള പ്രതിനിധികൾ, എല്ലാ തലത്തിലേയും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, ജില്ലാ പഞ്ചായത്ത് സ്റ്റാൻഡിങ് കമ്മിറ്റി ചെയർപേഴ്സൺസ്, എല്ലാ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് നിന്നും കുട്ടികളുടെ ഓരോ പ്രതിനിധികൾ, സ്ഥാപന പ്രതിനിധികൾ, ഡിപിസി അംഗങ്ങൾ, ജില്ലാ റിസോഴ്സ് ടീം അംഗങ്ങൾ, ജില്ലാ സംഘാടകസമിതി അംഗങ്ങൾ ധനകാര്യ സ്ഥാപന പ്രതിനിധികൾ എന്നിവ അടങ്ങുന്ന ഏകദിന സെമിനാർ ആയിരിക്കണം. ഇതിൽ

- ജില്ലാ പ്ലാനിന്റെ അവതരണവും ചർച്ചയും നടക്കണം
- തുടർന്ന് നടക്കേണ്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾ ചർച്ച ചെയ്യണം
- ജില്ലയിലെ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പദ്ധതി ക്രോഡീകരിച്ച് അവതരിപ്പിക്കണം
- മോണിറ്ററിംഗ്, വിലയിരുത്തൽ എങ്ങനെയാവണം എന്ന് ചർച്ച ഉണ്ടാകണം
- നയം ചർച്ചചെയ്ത് അന്തിമമാക്കണം

ഇൻഗ്രേഷൻ - സാധ്യതകൾ

ബാലസൗഹൃദ തദ്ദേശഭരണം യാഥാർത്ഥ്യമാക്കുന്നതിൽ വ്യക്തികൾ, സ്ഥാപനങ്ങൾ, സംവിധാനങ്ങൾ, വകുപ്പുകൾ എന്നിവ തമ്മിൽ സംയോജിച്ചു പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതുണ്ട്. സംയോജനപ്രവർത്തനങ്ങളുടെ പ്രാധാന്യവും എങ്ങനെ ബാലസൗഹൃദം സാധ്യമാക്കാം എന്ന് നോക്കാം.

- **സമഗ്രവികസനം:** കുട്ടിയുടെ ശാരീരികവും വൈകാരികവും സാമൂഹികവും ബൗദ്ധികവുമായ സമഗ്രവികാസത്തിന്റെ വിവിധ വശങ്ങളെ സംയോജിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിനായുള്ള സേവനങ്ങൾ ഒരുമിച്ചു ചേർക്കേണ്ടത് അനിവാര്യമാണ്. വിവിധ അവകാശങ്ങളുമായി ചേർന്ന് പ്രവർത്തിക്കുന്ന സംവിധാനങ്ങളുടെ സംയോജനത്തിലൂടെ സമഗ്രവികസനം യാഥാർത്ഥ്യമാകും
- **കാര്യക്ഷമതയും ഫലപ്രാപ്തിയും:** ബാലസൗഹൃദത്തിനായി സേവനങ്ങളും വിഭവങ്ങളും സംയോജിപ്പിക്കുന്നതിലൂടെ ആവർത്തനം കുറയ്ക്കുകയും കുട്ടികൾക്കും കുടുംബങ്ങൾക്കും

സമൂഹത്തിനും ആവശ്യമായ പിന്തുണ കാര്യക്ഷമായ രീതിയിൽ ലഭിക്കുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പാക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നു.

- സമഗ്ര പരിചരണം: ആരോഗ്യ സംരക്ഷണം, വിദ്യാഭ്യാസം, സാമൂഹിക സേവനങ്ങൾ, മാനസിക പിന്തുണ എന്നിവ പോലുള്ള നിരവധി സേവനങ്ങൾ വളർച്ചയുടെ വിവിധ ഘട്ടങ്ങളിൽ കുട്ടികൾക്ക് ആവശ്യമാണ്. കുട്ടിയുടെ മൊത്തത്തിലുള്ള ആവശ്യങ്ങൾ കണക്കിലെടുത്ത് ഈ സേവനങ്ങൾ സമഗ്രമായി ലഭിക്കുന്നു എന്ന് സംയോജനം ഉറപ്പാക്കുന്നു.
- ബാല കേന്ദ്രീകൃത സമീപനം: ബാലസൗഹൃദ പ്രക്രിയകൾ കുട്ടിയുടെ കാഴ്ചപ്പാടിനും ക്ഷേമത്തിനും പ്രഥമ പരിഗണന നൽകുന്നു. ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകൾ അവ യാഥാർത്ഥ്യമാക്കുന്നതിനും സംയോജനം കൂടിയേതീരൂ.
- അടിയന്തിര ഇടപെടലുകൾ: ജീവിതചക്രത്തിൽ കുട്ടികൾ വെല്ലുവിളികളോ ബുദ്ധിമുട്ടുകളോ നേരിടുന്ന സന്ദർഭങ്ങളിൽ, അടിയന്തിര ഇടപെടലുകൾ അനിവാര്യമാണ്. സംയോജനപ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ പ്രൊഫെഷണൽ സമീപനം സാധ്യമാക്കുന്നതിനൊപ്പം ദീർഘകാല പ്രശ്നങ്ങളുടെ വ്യാപ്തി ലഘൂകരിക്കപ്പെടുന്നു.
- സ്ഥിരത: വ്യത്യസ്ത വകുപ്പുകളും, സ്ഥാപനങ്ങളും. സംഘടനകളും സംയോജിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുമ്പോൾ സമീപനങ്ങളിലും മാർഗ്ഗങ്ങളിലും ഉയർന്ന തരത്തിലുള്ള സ്ഥിരത കൈവരിക്കുന്നതിന് സാധ്യത കൂടുന്നു. ബാലസൗഹൃദത്തിനുള്ള തുടർപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും സ്ഥിരത കൈവരിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നു.
- ഉൾച്ചേർക്കൽ: ഭിന്നശേഷിക്കാരോ പ്രത്യേക പരിഗണനയോ ആവശ്യങ്ങളുള്ളവരോ ആയ കുട്ടികളെ ബാലസൗഹൃദ പ്രക്രിയയുടെ ഭാഗമാക്കുന്നതിൽ സംയോജനം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നു. ഇതിലൂടെ തുല്യതയും സേവനലഭ്യതയും ഉറപ്പാക്കുകയും ചെയ്യാം.
- ഫലപ്രദമായ ആശയവിനിമയവും സഹകരണവും: സംയോജനപ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ സഹകാരികൾ തമ്മിൽ ബാലസൗഹൃദത്തിനായി ഫലപ്രദമായ ആശയവിനിമയവും സഹകരണവും സാധ്യമാക്കുന്നു. ലക്ഷ്യപ്രാപ്തിക്കായി ആശയവിനിമയവും സഹകരണവും അനിവാര്യം.

ബാലസൗഹൃദപ്രവർത്തനങ്ങൾ കാര്യക്ഷമമായി നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് സംയോജനം അത്യന്താപേക്ഷിതമാണ്. വ്യക്തികളിലൂടെയും, വകുപ്പുകളിലൂടെയും സംവിധാനങ്ങളിലൂടെയും സമഗ്രമായ സേവനം കുട്ടികൾക്ക് ലഭിക്കുന്നുണ്ടെന്നും അവരുടെ അവകാശങ്ങൾ മാനിക്കപ്പെടുന്നുവെന്നും, ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റപ്പെടുന്നുവെന്നും ആത്യന്തികമായി അവരുടെ ക്ഷേമവും വികാസവും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നുവെന്ന് ഉറപ്പാക്കാൻ സംയോജന പ്രവർത്തനങ്ങൾ സഹായിക്കുന്നു.

ലക്ഷ്യം	പദ്ധതി/പ്രോജക്ട്/പരിപാടി	പ്രവർത്തനങ്ങൾ	ആര്/ആരൊക്കെ

പിന്തുണാസംവിധാനം

ബാലസൗഹൃദം എന്ന ആശയത്തെ മുന്നോട്ടു നയിക്കുവാൻ കൂട്ടായ പ്രവർത്തനങ്ങളാണ് അനിവാര്യം. കൂട്ടായ്മകളിലൂടെ മാത്രമേ ഈ ലക്ഷ്യത്തിലേക്ക് നടക്കുവാനും അടുക്കുവാനും സാധിക്കുകയുള്ളൂ. സമൂഹത്തിന്റെ വിവിധ തലത്തിലുള്ള വ്യക്തികളും, സംഘടനകളും, സർക്കാർ വകുപ്പുകളും ഏകോപിപ്പിച്ചു നടത്തുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ ലക്ഷ്യം സാക്ഷാത്കരിക്കുന്നു. ആയതിലേക്ക് അനിവാര്യമാണ് കൂട്ടായ്മകളും അവരുടെ ഏകോപനവും. ബാലാവകാശങ്ങളുടെ പൊതുതത്വങ്ങളിൽ ഒന്നായ വിവേചനരഹിതമായ പ്രവർത്തനം ഇവിടെയും ആവശ്യമാണ്. ബാലസൗഹൃദ തദ്ദേശഭരണം എന്ന ആശയത്തിനുവേണ്ടി സമൂഹത്തിന്റെ നാനാതരകളിൽ നിന്നുള്ള ആളുകളുടെ പങ്കാളിത്തം ആവശ്യമുണ്ട്. കുട്ടികൾ മുതൽ മുതിർന്നവർ വരെ ഇതിന്റെ ഭാഗമാകേണ്ടതാണ്. ഓരോരുത്തരും അവരുടെ പങ്കുവഹിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഇതോടൊപ്പം സന്നദ്ധ സംഘടനകൾ, യുവജന സംഘടനകൾ, രാഷ്ട്രീയ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾ, ക്ലബ്ബുകൾ, വായനശാല, റെസിഡൻ്റ്സ് അസോസിയേഷനുകൾ, കുടുംബശ്രീ തുടങ്ങി സർക്കാരിന്റെ വിവിധ വകുപ്പുകൾ വരെ ഈ പ്രവർത്തനത്തിന് പങ്കാളികളാകേണ്ടതുണ്ട്. പഞ്ചായത്തിൽ ഇത്തരം പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് സഹകരിക്കുവാൻ സാധ്യതയുള്ളതും, വിഷയത്തിൽ അവഗാഹം ഉള്ളവരെയും കണ്ടെത്തുകയാണ് ആദ്യപടി യായി വേണ്ടത്. തുടർ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു ഏതൊക്കെ മേഖലകളിൽ അവരെ ഉൾപ്പെടുത്താമെന്നും പഞ്ചായത്തിന് തീരുമാനിക്കാവുന്നതാണ്. അവകാശാധിഷ്ഠിതമായി പ്രവർത്തനങ്ങളെ വ്യക്തികളുമായും സംഘടനകളുമായും വകുപ്പുകളുമായും അടയാളപ്പെടുത്തുന്നതായിരിക്കും മുന്നോട്ടുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ഉചിതം.

അവകാശം	ടാർ ജെറ്റ്	പ്രവർത്തനങ്ങൾ	വ്യക്തി	സംഘടന	വകുപ്പ്	സ്ഥാപനങ്ങൾ
അതിജീവനം						
വികസനം						
സംരക്ഷണം						
പങ്കാളിത്തം						

ബാലസൗഹൃദ കേരളം എന്ന ലക്ഷ്യത്തിലേക്ക് മുന്നേറുമ്പോൾ ഓരോ പ്രവർത്തനത്തിനും വേണ്ട വിലയിരുത്തലുകളും അതോടൊപ്പം മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശവും നൽകേണ്ടതുണ്ട്. അവകാശാധിഷ്ഠിതമായി നടത്തുന്ന ഓരോ പ്രവർത്തനത്തിന്റെയും പുരോഗതി സമയബന്ധിതമായി വിലയിരുത്തുന്നതിനൊപ്പം തുടർപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു വേണ്ട മാറ്റവും പിന്തുണയും നൽകേണ്ടതാണ്. ഇത്തരത്തിൽ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ അവയുടെ പുരോഗതിയും തുടർപ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ആസൂത്രണവും നടത്താവുന്നതാണ്.

അവകാശം	പ്രവർത്തനം	ലക്ഷ്യം	പുരോഗതി	തുടർ പ്രവർത്തനം	സഹായ സംഘടനകൾ / സംവിധാനങ്ങൾ
അതിജീവനം					
വികസനം					
സംരക്ഷണം					
പങ്കാളിത്തം					

- ജില്ലാതല കർമ്മപരിപാടിയിൽ നിന്നും പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി ഒരു ദർശനം തയ്യാറാക്കുക
- ഏകോപനവും കൂട്ടായ്മയും ഉറപ്പുവരുത്തുക.
- ബാലസൗഹൃദ സംബന്ധമായ പ്രവർത്തനത്തിലുടനീളം ഹാൻഡ് ഹോൾഡിങ് നടത്തുക
- ജില്ലയിൽ ലഭ്യമായ മികച്ച മാതൃകകളെ ഡോക്മെന്റ് ചെയ്യുന്നതിനൊപ്പം മറ്റു ഇടങ്ങളിലേക്ക് പരിചയപ്പെടുത്തുന്നതിന് പങ്കുവയ്ക്കുക
- ജില്ലയിൽ നടക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുക
- പ്രവർത്തനത്തിനടുനീളം സഹകാരികൾക്ക് തുടർ പരിശീലനങ്ങൾ നൽകുക
- വകുപ്പുകളുടെ ഏകോപനം മനസിലാക്കുകയും, ആവശ്യമായ സഹായങ്ങൾ നൽകുക

മോണിറ്ററിങ്ങും വിലയിരുത്തലും

ബാലസൗഹൃദ തദ്ദേശഭരണ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ സുഖകരമായ നടത്തിപ്പിന് ഫലപ്രദമായ മോണിറ്ററിങ്ങും വിലയിരുത്തലും അനിവാര്യമാണ്. കർമ്മപദ്ധതിപ്രകാരമുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ സമയബന്ധിതമായ നടത്തിപ്പും അവയുടെ ഫലങ്ങളും ഇതിലൂടെ വിലയിരുത്തുവാൻ സാധിക്കും. ഘട്ടം ഘട്ടമായുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളും, സൂചകങ്ങളും, കൈവരിച്ച നേട്ടങ്ങളും, മെച്ചപ്പെടുത്തേണ്ട മേഖലകളും തിരിച്ചറിയാനും സഹായിക്കുന്നു.

പ്രവർത്തന സംബന്ധമായ പുരോഗതി, തുടർനടപടികൾ സംബന്ധിച്ച വിശകലന ഫോറം മാതൃക ചുവടെ.

പ്രവർത്തനം	നിലവിലെ സ്ഥിതി	തുടർ പ്രവർത്തനം
ബാലസൗഹൃദ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആരംഭിക്കുന്നതിന് ഭരണസമിതിയിൽ ചർച്ചയും, അനുവാദവും		
പ്രവർത്തനത്തിന് ചുമതല നൽകൽ		
പ്രവർത്തനത്തിന് ആവശ്യമായ കമ്മിറ്റി രൂപീകരണം		
കമ്മിറ്റി അംഗങ്ങൾക്കുള്ള പരിശീലനങ്ങളും തുടർപ്രവർത്തന ആസൂത്രണവും		
ചൈൽഡ് റിസോർസ് സെന്റർ-സ്ഥാപിക്കൽ/പ്രവർത്തനക്ഷമം		
CRC - വിഷയപരിജ്ഞാനം ഉള്ള അംഗങ്ങളുടെ എണ്ണം / ലഭ്യത		
CRC അംഗങ്ങൾക്ക് പരിശീലനം		
ഗ്രാമസഭ - പ്രവർത്തന വിശദീകരണം, ജനപങ്കാളിത്തം ഉറപ്പാക്കൽ		
കുട്ടികളുടെ ഗ്രാമസഭ - പ്രവർത്തന വിശദീകരണം, ചർച്ച, കുട്ടികളെ കമ്മിറ്റിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്താൻ		
വിവരശേഖരണത്തിനായി നിലവിലെ അവസ്ഥ പഠനവും സൂചകങ്ങളുടെ ആസൂത്രണവും		
വിവരശേഖരണം - ചുമതല നൽകൽ		
വിവരശേഖരണം - ജനങ്ങളെ അറിയിക്കാൻ നടപടികൾ		
വിവരശേഖരണം - പ്രാഥമിക പുരോഗതി വിലയിരുത്തൽ		
വിവരശേഖരണം - ദ്വിതീയ ശേഖരണവും സംയോജനവും		
വിവരവിശകലന പ്രവർത്തനങ്ങൾ - കമ്മിറ്റി		
വിവരവിശകലന പ്രവർത്തനങ്ങൾ - സൂചകങ്ങളും, ടാർഗറ്റുകൾ തീരുമാനിക്കൽ.		
കരട് പ്ലാൻ - ചർച്ചയും ആസൂത്രണവും		
കരട് പ്ലാൻ - കുട്ടികളുടെ ഗ്രാമസഭയിൽ അവതരണം		
കരട് പ്ലാൻ - ഗ്രാമസഭയിൽ അവതരണം		
പഞ്ചായത്ത്തല സെമിനാർ - പ്ലാൻ അവതരണം		
പ്ലാൻ ഏകീകരണം / ചർച്ചകൾ - CRC		
പദ്ധതി നിർവഹണം - പ്ലാൻ തയ്യാറാക്കൽ		
പദ്ധതി നിർവഹണം - തുടർ പരിശീലനങ്ങൾ		
ഡോക്യുമെന്റേഷൻ		

അനുബന്ധം - 1
ജില്ലാ ബാലസൗഹൃദ പ്രവർത്തന കലണ്ടറിന്റെ മോഡൽ

ക്രമ നം	പ്രവർത്തനങ്ങൾ	ഇടങ്ങുന്ന/നടക്കുന്ന രീതി	അവസാനിക്കുന്ന തീയതി	ചുമതലക്കാരൻ/കാരി	ചുമതലക്കാരൻ

അനുബന്ധം -2
ബാലസൗഹൃദ തദ്ദേശ ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ മോണിറ്ററിങ് നടത്തുന്നതിനുള്ള സൂചകങ്ങൾ
(7 ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകളിലെ പൈലറ്റ് ഇടപെടലുകൾ)
ഉപപ്രമേയം 1: പോഷകാഹാരസുരക്ഷ

ദേശീയ തല സൂചകങ്ങൾ	പരിഷ്കരിച്ച ഗ്രാമപഞ്ചായത്തല സൂചകങ്ങൾ	എണ്ണം	ശതമാനം
1.3.2) സംയോജിത ശിശു വികസന പദ്ധതിക്ക് (എസിഡിഎസ്) കീഴിലുള്ള ഗുണഭോക്താക്കളുടെ എണ്ണം	1) അർഹരായ ഗുണഭോക്താക്കളിൽ അങ്കണവാടിയിലിന്ന് അനുബന്ധ പോഷകാഹാരം ലഭിക്കുന്ന കുട്ടികളുടെ മാസം (06 മാസം-3 വയസ്സ്) എണ്ണവും ശതമാനവും 2) അർഹരായ ഗുണഭോക്താക്കളിൽ അനുബന്ധ പോഷകാഹാരം ലഭിക്കുന്ന ഗർഭിണികളായ സ്ത്രീകളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും 3) അർഹരായ ഗുണഭോക്താക്കളിൽ അനുബന്ധ പോഷകാഹാരം ലഭിക്കുന്ന മുലയൂട്ടുന്ന സ്ത്രീകളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും 4) അർഹരായ ഗുണഭോക്താക്കളിൽ അങ്കണവാടിയിലിന്ന് അനുബന്ധ പോഷകാഹാരം ലഭിക്കുന്ന പ്രീ-സൂൾ വിദ്യാർത്ഥികളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും		
1.3.5) പ്രധാനമന്ത്രി മാതൃത്വ വന്ദന യോജനയ്ക്ക് കീഴിൽ സാമൂഹിക യോജനയ്ക്ക് കീഴിൽ സാമൂഹിക സംരക്ഷണ ആനുകൂല്യങ്ങൾ ലഭിക്കുന്നവരുടെ അനുപാതം (ആകെ അർഹരായവരിൽ)	1.3.5) പ്രധാനമന്ത്രി മാതൃത്വ വന്ദന യോജനയ്ക്ക് കീഴിൽ സാമൂഹിക സംരക്ഷണ ആനുകൂല്യങ്ങൾ ലഭിക്കുന്നവരുടെ അനുപാതം (ആകെ അർഹരായവരിൽ)		
2.1.1) 5 വയസ്സിന് താഴെയുള്ള കുട്ടികളിലുൾക്കൊള്ളാവരുടെ ശതമാനം 2.1.2) ദേശീയ ഭക്ഷ്യസുരക്ഷാ നിയമം 2013-ന്റെ കീഴിൽ വരുന്ന ഗുണഭോക്താക്കളുടെ അനുപാതം	6) 0-6 വയസ്സ് പ്രായമുള്ളവരിൽ ഭാരക്കറവ് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്ത കുട്ടികളുടെ എണ്ണവും ഈ പ്രായത്തിലുള്ള കുട്ടികളുടെ ആകെ എണ്ണവും തമ്മിലുള്ള അനുപാതം		

2.2.1) വളർച്ച മുരടിച്ച് (പ്രായത്തിനു അനുസരിച്ച ഉയരമില്ലാത്ത) 5 വയസ്സിന് താഴെയുള്ള കുട്ടികളുടെ ശതമാനം 2.2.2) 5 വയസ്സിന് താഴെയുള്ള ഉയരത്തിന് അനുസരിച്ച ശരീരഭാരമില്ലാത്ത കുട്ടികളുടെ ശതമാനം 2.2.5) വിളർച്ചയുള്ള 6-59 മാസം പ്രായമുള്ള കുട്ടികളുടെ ശതമാനം (<11.0g/dl)	7) 5 വയസ്സിന് താഴെയുള്ള കുട്ടികളുടെ മൊത്തം എണ്ണത്തിൽ വളർച്ച മുരടിച്ച് (പ്രായത്തിനു അനുസരിച്ച ഉയരമില്ലാത്ത, ഗുരുതരവും മീതലും) ഇതേ വിഭാഗത്തിലെ കുട്ടികളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും 8) 5 വയസ്സിന് താഴെയുള്ള കുട്ടികളുടെ മൊത്തം എണ്ണത്തിൽ ഉയരത്തിന് അനുസരിച്ച ശരീരഭാരമില്ലാത്ത ഇതേ വിഭാഗത്തിലെ കുട്ടികളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും 9) 6 നും 59 മാസത്തിനും ഇടയിലുള്ള കുട്ടികളുടെ മൊത്തം എണ്ണത്തിൽ അനീമിയ (വിളർച്ച) ബാധിതരായ ഇതേ വിഭാഗത്തിലെ കുട്ടികളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും 10) ഗർഭിണികളായ മൊത്തം സ്ത്രീകളിൽ രണ്ടാം ത്രിമാസത്തിൽ ഭാരക്കുറവ് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ട ഗർഭിണികളുടെ എണ്ണം 11) ഗർഭിണികളായ മൊത്തം സ്ത്രീകളിൽ മൂന്നാം ത്രിമാസത്തിൽ ഭാരക്കുറവ് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ട ഗർഭിണികളുടെ എണ്ണം 12) ഗർഭിണികളായ മൊത്തം സ്ത്രീകളിൽ ഇരുമ്പിന്റെ അഭാവം അനുഭവിക്കുന്ന ഗർഭിണികളുടെ എണ്ണം 13) 6-59 മാസം പ്രായമുള്ള കുട്ടികളിൽ അനീമിയ (വിളർച്ച) ബാധിച്ചവരുടെ ശതമാനം (<11.0g/dl) 14) 6 മാസം മുതൽ 5 വയസ്സ് വരെയുള്ള മൊത്തം കുട്ടികളിൽ വിളർച്ച (Hb<11.0g) ബാധിച്ച കുട്ടികളുടെ എണ്ണം

ഉപപ്രമേയം 2: ശിശു ആരോഗ്യവും ക്ഷേമവും

ദേശീയ തല സൂചകങ്ങൾ	പരിഷ്കരിച്ച ഗ്രാമപഞ്ചായത്തല സൂചകങ്ങൾ	എണ്ണം	ശതമാനം
3.1.2) വിദഗ്ധരായ ആരോഗ്യ പ്രവർത്തകർ പങ്കെടുത്ത ജനനങ്ങളുടെ ശതമാനം 3.1.4) കഴിഞ്ഞ പ്രസവത്തിൽ പ്രസവാനന്തര പരിചരണം, നാലോ അതിലധികമോ തവണ ലഭിച്ച സ്ത്രീകളുടെ ശതമാനം	15) അതേ കാലയളവിൽ ഹോം ഡെലിവറികളുടെ ആകെ എണ്ണത്തിൽ SBA പങ്കെടുത്ത ഹോം ഡെലിവറികളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും 16) അതേ കാലയളവിൽ ഗർഭിണികളുടെ ആകെ എണ്ണത്തിൽ അപകടസാധ്യതയുള്ള ഗർഭധാരണങ്ങളുടെ ശതമാനം 17) അതേ കാലയളവിൽ മൊത്തം ഡെലിവറികളുടെ എണ്ണത്തിൽ ആശുപത്രിയിൽ നടന്ന ഡെലിവറിയുടെ ശതമാനം		
3.2.1) അഞ്ചു വയസിൽ താഴെയുള്ള മരണനിരക്ക്, (1,000 സജീവ ജനനങ്ങൾക്ക്) 3.2.2) നവജാത ശിശുമരണ നിരക്ക് (1,000 സജീവ ജനനങ്ങൾക്ക്)	18) ഒരേ കാലയളവിലെ സജീവ ജനനത്തിന്റെ എണ്ണത്തിൽ നാലോ അതിലധികമോ ഗർഭകാല പരിശോധന ലഭിച്ച സജീവ ജനനം നടന്ന ഗർഭിണികളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും 19) കഴിഞ്ഞ അഞ്ച് വർഷത്തിൽ അഞ്ച് വയസ്സിന് താഴെയുള്ള കുട്ടികളിൽ അഞ്ച് വയസ്സിന് താഴെയുള്ള കുട്ടികളുടെ മരണങ്ങളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും. 20) ഒരേ ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായ വർഷത്തിലെ അതേ വർഷം സജീവ ജനനങ്ങളുടെ എണ്ണത്തിൽ പ്രതിവർഷം നവജാതശിശു മരണങ്ങളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും		
	21) ശുപാർശ ചെയ്ത വാക്സിൻ ഷെഡ്യൂളിനോപ്പം നിശ്ചിത തീയതി വരെ നിർദ്ദിഷ്ട വാക്സിൻ സ്വീകരിച്ച കുട്ടികളുടെ അനുപാതം. (0-18) 22) ഒരു വയസ്സിന് താഴെയുള്ള കുട്ടികളുടെ അനുപാതത്തിൽ യഥാർത്ഥത്തിൽ പ്രതിരോധ കുത്തിവയ്പ് നൽകിയ 1 വയസ്സിന് താഴെയുള്ള കുട്ടികളുടെ ആകെ എണ്ണം 23) ഒരു വയസ്സിന് താഴെയുള്ള മൊത്തം കുട്ടികളുടെ എണ്ണത്തിൽ UIP പ്രകാരമുള്ള ഏതെങ്കിലും വാക്സിൻ ഒരു വയസ്സ് വരെ നഷ്ടമായ കുട്ടികളിൽ ഒരു വയസ്സിന് താഴെയുള്ള ഭാഗികമായി പ്രതിരോധ കുത്തിവയ്പ് എടുത്ത കുട്ടിയുടെ അനുപാതം		

3.3.1) അനുബന്ധയില്ലാത്ത 1,000 ജനസംഖ്യയിൽ പുതിയ എച്ച്ഐവി അനുബന്ധകളുടെ എണ്ണം 3.3.2) 1,00,000 ജനസംഖ്യയിൽ ക്ഷയരോഗബാധ 3.3.3) 1,000 ജനസംഖ്യയിൽ മലമ്പനി രോഗബാധ	24) അമ്മയിൽ നിന്ന് കുട്ടിയിലേക്ക് എച്ച്ഐവി പകരുന്ന ഏതെങ്കിലും എച്ച്ഐവി കേസുകൾ? 25) കഴിഞ്ഞ 5 വർഷത്തിൽ 5 വയസ്സിന് താഴെയുള്ള കുട്ടികളുടെ എണ്ണത്തിൽ മലേറിയയും ടിബിയും ബാധിച്ച കുട്ടികളുടെ എണ്ണം 26) 15 വയസ്സിന് മുകളിലുള്ള മൊത്തം കുട്ടികളിൽ ആസ്ത്മ ബാധിച്ച് ചികിത്സ തേടുന്ന കുട്ടികളുടെ എണ്ണം		
3.4.1) കാൻസർ മൂലമുള്ള മരണങ്ങളുടെ എണ്ണം 3.4.2) ആത്മഹത്യാ മരണനിരക്ക്, (1,00,000 ജനസംഖ്യയിൽ)	27) ഒരേ കാലയളവിൽ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് ഏരിയയിലെ മൊത്തം കാൻസർ കേസുകളുടെ എണ്ണത്തിൽ കഴിഞ്ഞ 3 വർഷത്തിനിടെ കുട്ടികളിൽ കണ്ടെത്തിയ പുതിയ കാൻസർ കേസുകളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും 28) കഴിഞ്ഞ 3 വർഷത്തിനിടെയിൽ കാൻസർ ബാധിച്ച കുട്ടികളുടെ എണ്ണത്തിൽ കാൻസർ മൂലമുള്ള ശിശുമരണങ്ങളുടെ എണ്ണം		
	29) അഞ്ചു വയസിന് മുകളിൽ മരണപ്പെട്ട കുട്ടികളിൽ ആത്മഹത്യ ചെയ്ത കുട്ടികളുടെ എണ്ണം 30) പ്രദേശത്തെ ആകെ സ്കൂളുകളിൽ കൗൺസിലിംഗ് സേവനങ്ങൾ ഉള്ള സ്കൂളുകളുടെ എണ്ണം.		
3.5.3) മദ്യം ഉപയോഗിക്കുന്ന ജനസംഖ്യയിലെ പുരുഷന്മാർ (15-54 വയസ്സ്), സ്ത്രീകൾ (15-49 വയസ്സ്) ശതമാനം	31) ഡീ-അഡിക്ഷൻ സെന്ററുകളിലേക്ക് റഫർ ചെയ്യപ്പെട്ട യുവാക്കളുടെ എണ്ണം		
3.8.3) ART സ്വീകരിക്കുന്ന HIV ബാധിതരായ കുട്ടികളുടെ ശതമാനം	32) ART- സ്വീകരിക്കുന്ന കുട്ടികളുടെ എണ്ണം		

ഉപപ്രമേയം: 3 ഗുണനിലവാരമുള്ള വിദ്യാഭ്യാസം

ദേശീയ തല സൂചകങ്ങൾ	പരിഷ്കരിച്ച ഗ്രാമപഞ്ചായത്തല സൂചകങ്ങൾ	എണ്ണം	ശതമാനം
4.1.1) 3, 5, 8, 10 ഗ്രേഡുകളിലെ വിദ്യാർത്ഥികളിൽ ദേശീയതലത്തിൽ നിർവ്വചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള പഠനഫലങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, മുകളിൽ പറഞ്ഞ ഓരോ ഗ്രേഡുകളുടെയും അവസാനം വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് നേടേണ്ട ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ പ്രാവിണ്യ നിലവാരത്തിന്റെ ശതമാനം. 4.1.2) അവസാന ഗ്രേഡിലേക്കുള്ള മൊത്തം ഉപഭോഗ അനുപാതം (പ്രൈമറി, അപ്പർ പ്രൈമറി, സെക്കണ്ടറി) 4.1.3) ഹയർ സെക്കണ്ടറി വിദ്യാഭ്യാസത്തിലെ മൊത്തം എൻറോൾമെന്റ് അനുപാതം 4.1.6) ഗ്രേഡ് 1 ൽ എൻറോൾ ചെയ്ത വിദ്യാർത്ഥികളിൽ അവസാന ഗ്രേഡിലേക്കോ പ്രൈമറി/അപ്പർ പ്രൈമറി/സെക്കണ്ടറി തലങ്ങളിലേക്കോ എത്തുന്ന വിദ്യാർത്ഥികളുടെ അനുപാതം	33) ആകെ മൊത്തം കുട്ടികളിൽ പ്രൈമറി, സെക്കണ്ടറി, ഹയർ സെക്കണ്ടറി സ്കൂളുകളിൽ ചേരുന്ന ഔദ്യോഗിക സ്കൂൾ പ്രായത്തിലുള്ള വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ശതമാനം. 34) അതേ പ്രായത്തിലുള്ള സ്കൂളിന് പുറത്തുള്ള അനുപാതം (പ്രൈമറി, അപ്പർ പ്രൈമറി, എലിമെന്ററി, സെക്കണ്ടറി, ഹയർ സെക്കണ്ടറി-ആൺ-പെൺ) 35) വർഷത്തിൽ പത്താം ക്ലാസ് വിജയിച്ച വിദ്യാർത്ഥികളിൽ പത്താം ക്ലാസിന് ശേഷം ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് പ്രവേശനം നേടിയ വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ശതമാനം. 36) ഗ്രേഡിലെ മൊത്തം വിദ്യാർത്ഥികളുടെ എണ്ണപ്രകാരം ചെലുത്തേണ്ട പരീക്ഷയിൽ 40 ശതമാനത്തിലധികം മാർക്ക് നേടിയ നാലാം ക്ലാസിലെ വിദ്യാർത്ഥികളുടെ എണ്ണം 37) ഗ്രേഡിലെ മൊത്തം വിദ്യാർത്ഥികളുടെ എണ്ണത്തിൽ പരീക്ഷയിൽ 40 ശതമാനത്തിലധികം മാർക്ക് നേടിയ 7, 9 ക്ലാസുകളിലെ വിദ്യാർത്ഥികളുടെ എണ്ണം (ASER ഇൻഡിക്കേറ്റർ)		
4.2.1) ഔദ്യോഗിക പ്രാഥമിക പ്രവേശനത്തിന് ഒരു വർഷം മുമ്പ് പ്രീ - സ്കൂൾ പഠനത്തിൽ പങ്കാളിത്ത നിരക്ക് 4.2.2) ബാല്യകാല വിദ്യാഭ്യാസ എൻറോൾമെന്റ് അനുപാതം	38) 4-5 വയസ്സ് പ്രായത്തിലുള്ള മൊത്തം കുട്ടികളുടെ എണ്ണത്തിൽ പ്രീസ്കൂൾ വിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ പങ്കെടുക്കുന്ന 4-5 വയസ്സിനടിയിലുള്ള കുട്ടികളുടെ ശതമാനം.		
4.5.1) പ്രൈമറി/സെക്കണ്ടറി/ഹയർ സെക്കണ്ടറി/ടെർഷ്യറി വിദ്യാഭ്യാസത്തിനായുള്ള ലിംഗ സമത്വ സൂചികകൾ	39) ഒരേ വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട മൊത്തം കുട്ടികളുടെ എണ്ണത്തിൽ സ്കൂളുകളിൽ (എസ്സി/എസ്ഡി, വികലാംഗർ, കുടിയേറ്റക്കാർ, എച്ച്എവി ബാധിതർ തുടങ്ങിയവർ) എൻറോൾ ചെയ്ത ദുർബല വിഭാഗങ്ങളിൽ പെട്ട കുട്ടികളുടെ ശതമാനം.		

4.5.2) വൈകല്യമുള്ള കുട്ടികളുടെ എൻറോൾമെന്റ് അനുപാതം	40) ലിംഗഭേദം, പ്രായം, എസ്സി/എസ്റ്റി, വൈകല്യം, ബീപിഎൽ എന്നിവ പ്രകാരം എൻറോൾ ചെയ്യുകയും തരംതിരിക്കുകയും ചെയ്ത 5 വയസ്സുള്ള കുട്ടികളുടെ ശതമാനം 41) ഒരു നിശ്ചിത വിദ്യാഭ്യാസ തലത്തിൽ ചേർന്നിട്ടുള്ള അതേ തലത്തിലുള്ള വിദ്യാർത്ഥികളുടെ എണ്ണത്തിൽ 5 വയസ്സിന് മുകളിലുള്ള സ്ത്രീ വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ശതമാനം 42) പ്രൈമറി, സെക്കണ്ടറി, അപ്പർ സെക്കണ്ടറി തലങ്ങളിൽ വൈകല്യമുള്ള കുട്ടികളുടെ എൻറോൾമെന്റ് അനുപാതം 43) അതിഥി തൊഴിലാളികൾക്കിടയിൽ അഞ്ച് വയസ്സിന് താഴെയുള്ള കുട്ടികളുടെ ശതമാനം	
4.a.1) താഴെ പറയുന്ന സൗകര്യങ്ങൾ ഉള്ള സ്കൂളുകളുടെ അനുപാതം: (എ) വൈദ്യുതി (ബി) പഠിക്കാനുള്ള കമ്പ്യൂട്ടറുകൾ (സി) അഡാപ്റ്റഡ് ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ചർ, ഭിന്നരേഷിക്കാരായ വിദ്യാർത്ഥികൾക്കുള്ള മെറ്റീരിയലുകൾ/ വികലാംഗ സൗഹൃദ റാമ്പും ടോയ്ലറ്റുകളും (ഡി) കടിവെള്ളം (ഇ) ലിംഗാടിസ്ഥാന ശുചിത്വ സൗകര്യങ്ങൾ (എഫ്) കൈ കഴുകൽ സൗകര്യങ്ങൾ, (ശേതമാനത്തിൽ)	44) തടസ്സങ്ങളില്ലാത്ത ഘടനകളുള്ള സ്കൂളുകളുടെ ശതമാനം 45) പെൺകുട്ടി സൗഹൃദ ടോയ്ലറ്റുകളുള്ള സ്കൂളുകളുടെ ശതമാനം 46) സുരക്ഷിതമായ കടിവെള്ളമുള്ള സ്കൂളുകളുടെ ശതമാനം 47) നാപ്കിൻ വെൻഡിംഗ്, ഡിസ്സോസൽ സൗകര്യങ്ങളുള്ള സ്കൂളുകളുടെ ശതമാനം	
7.1.1) വൈദ്യുതീകരിച്ച വീടുകളുടെ ശതമാനം	48) മൊത്തം സ്കൂളുകളുടെ എണ്ണത്തിൽ വൈദ്യുതീകരിച്ച സ്കൂളുകളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും 49) മൊത്തം അങ്കണവാടികളുടെ എണ്ണത്തിൽ വൈദ്യുതീകരിച്ച അങ്കണവാടികളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും 50) മൊത്തം സ്കൂളുകളുടെ എണ്ണത്തിൽ സൗരോർജ്ജം ഉപയോഗിക്കുന്ന സ്കൂളുകളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും	

	51) മൊത്തം സൂളുകളുടെ എണ്ണത്തിൽ ബയോ-ഗ്യാസ് പ്ലാന്റുകളുള്ള സൂളുകളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും		
9.1.1) ഒരു ഓൾ-സീസൺ (എല്ലാ കാലാവസ്ഥയിലും അനുയോജ്യമായ റോഡ്) റോഡിന്റെ 2 കിലോമീറ്ററിനുള്ളിൽ താമസിക്കുന്ന	52) മൊത്തം സൂളുകളുടെ എണ്ണത്തിൽ ഇന്റർനെറ്റ് കണക്ടിവിറ്റി ഉള്ള സൂളുകളുടെ ശതമാനം 53) മൊത്തം വിദ്യാർത്ഥികളുടെ എണ്ണത്തിൽ ഐസിടിയിലൂടെ വിദ്യാഭ്യാസം സാധ്യമാക്കി കീഴിൽ വരുന്ന സ്കൂൾ വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ശതമാനം 54) മൊത്തം സൂളുകളുടെ എണ്ണത്തിൽ ഐസിടി (സ്മാർട്ട് ക്ലാസ് റൂമുകളും കമ്പ്യൂട്ടർ ലാബും) ഉള്ള സൂളുകളുടെ ശതമാനം		

ഉപപ്രമേയം: 4 : പെൺകുട്ടികൾ

ദേശീയ തല സൂചകങ്ങൾ	പരിഷ്കരിച്ച ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്തല സൂചകങ്ങൾ	എണ്ണം	ശതമാനം
5.1.1) സമതാപ്തം ലിംഗ വിവേചനമില്ലായ്മയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനും നടപ്പിലാക്കുന്നതിനും നിരീക്ഷിക്കുന്നതിനും നിയമപരമായ ചട്ടക്കൂട് നിലവിലുണ്ടോ (ശതമാനത്തിൽ)	55) ആകെ നവജാതശിശു മരണങ്ങളുടെ എണ്ണത്തിൽ പെൺകുട്ടികൾക്കിടയിലെ നവജാത ശിശുമരണ നിരക്ക് 56) സ്കൂൾ കൊഴിഞ്ഞുപോക്കിലെ ആണ്ണ് അനുപാതം		
5.1.4) 1,00,000 സ്ത്രീകളിൽ സ്കൂൾക്കെതിരായ കുറ്റകൃത്യങ്ങളുടെ നിരക്ക് 5.2.1) കലണ്ടർ വർഷത്തിൽ രാജ്യത്ത് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ട മൊത്തം കുറ്റകൃത്യങ്ങളിലെ സ്ത്രീകൾക്കെതിരായ കുറ്റകൃത്യങ്ങളുടെ അനുപാതം 5.2.4) കലണ്ടർ വർഷത്തിൽ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ട മൊത്തം കുറ്റകൃത്യങ്ങളിലെ പെൺ കുട്ടികൾക്കെതിരായ ലൈംഗിക കുറ്റകൃത്യങ്ങളുടെ അനുപാതം	57) കലണ്ടർ വർഷത്തിൽ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിലുൾപ്പെട്ട മൊത്തം കുറ്റകൃത്യങ്ങളിൽ പെൺകുട്ടികൾക്കെതിരായ കുറ്റകൃത്യങ്ങളുടെ എണ്ണം (കുറ്റകൃത്യങ്ങളുടെ തരം അനുസരിച്ച്) 58) പെൺകുട്ടികളിൽ നടന്ന പോക്സോ കുറ്റകൃത്യങ്ങളുടെ എണ്ണം 59) കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് വർഷത്തിനിടെ പഞ്ചായത്ത് മേഖലയിൽ കാണാതായ കുട്ടികളുടെ എണ്ണം 60) കഴിഞ്ഞവർഷം PCPC കീഴിൽ നടത്തിയ മൊത്തം സിറ്റിങ്ങുകളുടെ എണ്ണം 61) സ്ത്രീകൾക്കും പെൺകുട്ടികൾക്കുമെതിരായ അതിക്രമങ്ങളെക്കുറിച്ച് നടത്തിയ ബോധവൽക്കരണ പരിപാടികളുടെ എണ്ണം		

5.2.4) കലണ്ടർ വർഷത്തിൽ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ട മൊത്തം കുറ്റകൃത്യങ്ങളിലെ കുട്ടികൾക്കെതിരായ ലൈംഗിക കുറ്റകൃത്യങ്ങളുടെ അനുപാതം	62) ലിംഗാനുപാതം (0-6 വയസ്സ്) 63) സ്കാൻ ചെയ്തതിന് ശേഷം റിപ്പോർട്ട് ചെയ്ത MTP യുടെ എണ്ണം		
5.2.5) കലണ്ടർ വർഷത്തിൽ കടത്തപ്പെട്ട മൊത്തം കുട്ടികളുമായി പെൺകുട്ടികളെ കടത്തുന്നതിന്റെ അനുപാതം			
5.3.1) 18 വയസ്സിൽ വിവാഹിതരായ 20നും 24നും ഇടയിൽ പ്രായമുള്ള സ്ത്രീകളുടെ ശതമാനം	64) ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിലെ മൊത്തം വിവാഹങ്ങളിൽ കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് വർഷമായി 15-18 വയസ്സിനിടയിൽ വിവാഹിതരായ പെൺകുട്ടികളുടെ ശതമാനം 65) ശൈശവ വിവാഹ നിരോധന നിയമപ്രകാരം രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത ശൈശവ വിവാഹ കേസുകളുടെ എണ്ണം. 66) ശൈശവ വിവാഹത്തെക്കുറിച്ച് തയ്യാറാക്കിയ പ്രത്യേക IEC സാമഗ്രികൾ, നടത്തിയ പ്രചാരണങ്ങൾ		
5.6.3) എച്ച്ഐവി/എയ്ഡ്സിനെക്കുറിച്ച് സമഗ്രമായ അറിവുള്ള 15 നും 24 നും ഇടയിൽ പ്രായമുള്ള ജനസംഖ്യയുടെ ശതമാനം	67) എച്ച്ഐവി/എയ്ഡ്സിനെക്കുറിച്ച് സമഗ്രമായ അറിവുള്ള 10 നും 18 നും ഇടയിൽ പ്രായമുള്ള ജനസംഖ്യയുടെ ശതമാനം		

ഉപപ്രമേയം: 5 : വെള്ളവും ശുചിത്വവും

ദേശീയ തല സൂചകങ്ങൾ	പരിഷ്കരിച്ച ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് തല സൂചകങ്ങൾ	എണ്ണം	ശതമാനം
6.1.1) പൈപ്പ് വാട്ടർസപ്ലൈ (PWS) വഴി പരിസരത്ത് തന്നെ സുരക്ഷിതവും മതിയായതുമായ കുടിവെള്ളം ലഭിക്കുന്ന ജനസംഖ്യയുടെ ശതമാനം	68) കുട്ടികളുള്ള വീടുകളുടെ ശതമാനം 69) കുട്ടികളുള്ള മൊത്തം കുടുംബങ്ങളുടെ എണ്ണത്തിൽ ശുദ്ധമായ കുടിവെള്ളം ലഭിക്കുന്ന കുട്ടികളുള്ള കുടുംബങ്ങളുടെ ശതമാനം 70) ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പരിധിയിൽ 24x7 പൈപ്പ് ജല വിതരണം നൽകപ്പെട്ട അങ്കണവാടികളുടെയും സ്കൂളുകളുടെയും എണ്ണവും ശതമാനവും		
6.1.2) മെച്ചപ്പെട്ട കുടിവെള്ളസ്രോതസ്സ് ഉപയോഗിക്കുന്ന ജനസംഖ്യയുടെ ശതമാനം			

		71) സന്തമായി കുടിവെള്ളസ്രോതസ്സുള്ള അങ്കണവാടികളുടെയും സ്കൂളുകളുടെയും എണ്ണവും ശതമാനവും 72) സുരക്ഷിതമായ കുടിവെള്ളമുള്ള വീടുകൾ, അങ്കണവാടികൾ, പൊതുസ്ഥലങ്ങൾ എന്നിവയുടെ ശതമാനം		
6.2.2) തുറസ്സായ മലമുത്രവിസർജ്ജനരഹിത (ഒഡിഎഫ്) ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കുന്ന ജില്ലകളുടെ		73) കുട്ടികളുള്ള മൊത്തം കുടുംബങ്ങളുടെ എണ്ണത്തിൽ ശൗചാലയങ്ങളുള്ള കുടുംബങ്ങളുടെ ശതമാനം 74) ശൗചാലയ സൗകര്യമുള്ള അങ്കണവാടികളുടെയും സ്കൂളുകളുടെയും എണ്ണവും ശതമാനവും 75) വയറിളക്ക രോഗങ്ങളാൽ ബാധിതരായ മൊത്തം ആളുകളുടെ എണ്ണത്തിൽ		
		76) പെൺകുട്ടികൾക്ക് പ്രത്യേക ശൗചാലയ സൗകര്യമുള്ള സ്കൂളുകളുടെ അനുപാതം 77) പെൺകുട്ടികൾക്ക് പ്രത്യേക ശൗചാലയ സൗകര്യമുള്ള അങ്കണവാടികളുടെ അനുപാതം 78) ഭിന്നശേഷിക്കാരായ കുട്ടികൾക്കായുള്ള പൊതുജാപീസുകളിലെയും സ്ഥാപനങ്ങളിലെ ശൗചാലയങ്ങളുടെ എണ്ണം 79) സ്കൂളുകളിലും അങ്കണവാടികളിലും ഉച്ചഭക്ഷണത്തിന് മുമ്പ് സോപ്പ് ഉപയോഗിച്ച് കൈ കഴുകുന്ന കുട്ടികളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും 80) ശിശുസൗഹൃദ, സ്ത്രീസൗഹൃദ ശൗചാലയങ്ങൾക്കായി മാപ്പ് ചെയ്ത പൊതുസ്ഥലങ്ങളുടെ എണ്ണം		
6.3.2) പരിസര നിലവാരമുള്ള (പ്രകൃതിദത്തമായ, രാസപ്രകൃതികരണത്തിനു വിധേയമാക്കാത്ത) ജലാശയങ്ങളുടെ അനുപാതം		81) വാട്ടർ സ്പോർ കാർഡുള്ള കുട്ടികൾക്കുള്ള പൊതുജാപീസുകളുടെയും സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും എണ്ണവും ശതമാനവും 82) ജലത്തിന്റെ ഗുണനിലവാരത്തിനായുള്ള പരിശോധനയിൽ കുടിവെള്ളയോഗ്യമാണെന്നു സ്ഥിരീകരിക്കപ്പെട്ട സാമ്പിളുകളുടെ ശതമാനം 83) ജലജന്യരോഗങ്ങൾ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്ത കേസുകളുടെ എണ്ണം		

6.3.3) മലിനജല ശുദ്ധീകരണശേഷിയുടെ അനുപാതം മൊത്തം ഉൽപാദനവുമായി ബന്ധപ്പെടുത്തി	84) മലിന സുസ്കരണ സൗകര്യങ്ങളുള്ള കുട്ടികൾക്കായുള്ള പൊതുജാലീനീകളുടെയും സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും എണ്ണം		
	85) സ്വന്തമായി മാലിനീസുസ്കരണ സംവിധാനമുള്ള വീടുകളുടെ/ഏറ്റവും കുറയായ എണ്ണം		

ഉപപ്രമേയം: 6 : ശിശു സംരക്ഷണം, സാമൂഹിക ഉൾപ്പെടുത്തൽ

ദേശീയ തല സൂചകങ്ങൾ	പരിഷ്കരിച്ച ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് തല സൂചകങ്ങൾ	എണ്ണം	ശതമാനം
8.5.5) സാമൂഹിക സംരക്ഷണ പദ്ധതികൾക്ക് കീഴിൽ വരുന്ന വൈകല്യമുള്ള മൊത്തം ജനസംഖ്യ	86) സുഗന്ധ പദാർത്ഥ പ്രായത്തിലുള്ള ഭിന്നശേഷിക്കാരായ കുട്ടികളുടെ ആകെ എണ്ണത്തിൽ സുഗന്ധമില്ലാത്ത സുഗന്ധമുള്ളവയുടെ എണ്ണത്തിന്റെ അനുപാതം		
	87) ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിലെ മൊത്തം സിഡബ്ല്യൂഡിയുടെ (CWD) എണ്ണത്തിൽ വികലാംഗ പെർസൺ ലഭിക്കുന്ന ഭിന്നശേഷിയുള്ള കുട്ടികളുടെ ശതമാനം		
	88) സെഷ്യൽ സുഗന്ധമില്ലാത്തവയുടെ എണ്ണത്തിൽ സിഡബ്ല്യൂഡിയുടെ (CWD) ആകെ സെഷ്യൽ ലഭിക്കുന്ന ഭിന്നശേഷിയുള്ള കുട്ടികളുടെ ശതമാനം		
8.7.1) 10,00,000 കുട്ടികളുടെ ജനസംഖ്യയിൽ കുട്ടികളെ കടത്തുന്ന കേസുകൾ	89) കഴിഞ്ഞ അഞ്ച് വർഷത്തിനിടെ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിൽ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്ത മനുഷ്യക്കടത്ത് കേസുകളുടെ എണ്ണം		
	90) കഴിഞ്ഞ അഞ്ച് വർഷത്തിനിടെ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിൽ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്ത മനുഷ്യക്കടത്ത് കേസുകളുടെ എണ്ണത്തിൽ കുട്ടികളെ കടത്തിയ കേസുകളുടെ എണ്ണം		
	91) ജോലി ചെയ്യുന്ന രക്ഷിതാക്കളുടെ കുട്ടികളെ പകൽ സമയത്ത് പരിചരിക്കുന്ന ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് ഏരിയയിലെ അങ്കണവാടികളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും		

			92) ലിംഗഭേദം, സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക സ്ഥിതിയും പ്രകാരം കുഴിഞ്ഞ അഞ്ച് വർഷത്തിനിടെ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് മേഖലയിൽ കാണാതായ കുട്ടികളുടെ എണ്ണം 93) ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് മേഖലയിൽ കാണാതായ കുട്ടികളുടെ എണ്ണത്തിൽ രക്ഷപ്പെട്ടതിന് കുട്ടികളുടെ എണ്ണം. 94) പ്രാദേശിക ജനസംഖ്യയിൽ കുഴിഞ്ഞ അഞ്ച് വർഷത്തിനിടെ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് മേഖലയിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത ബാലവേല കേസുകളുടെ എണ്ണം 95) പ്രാദേശിക ജനസംഖ്യയിൽ ബാലവേലയിൽ നിന്ന് രക്ഷിച്ച കുട്ടികളുടെ എണ്ണം 96) ബാല ലൈംഗിക വിനോദസഞ്ചാരത്തിനെതിരെ രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത കേസുകളുടെ എണ്ണം		
8.8.1) മഹാത്മാഗാന്ധി ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് നിയമത്തിന് (MGNREGA) കീഴിൽ സാമൂഹിക സംരക്ഷണ ആനുകൂല്യങ്ങൾ ലഭിക്കുന്ന കുടുംബങ്ങളുടെ ശതമാനം		97) ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പരിധിയിലെ മൊത്തം കുട്ടികളുടെ എണ്ണത്തിൽ എംജിഎൻആർഇജിഎസിനായി എൻറോൾ ചെയ്ത കുട്ടികളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും (18 വയസ്സിന് താഴെയുള്ളവർ) 98) 5 വയസ്സിന് താഴെയുള്ള കുട്ടികളുമായി ജോലിസ്ഥലത്തേക്ക് വരുന്ന സ്ത്രീ/പുരുഷ തൊഴിലാളികളുടെ എണ്ണം 99) MGNREGS വർക്ക്സെറ്റിൽ പരിചരണ സൗകര്യങ്ങൾ നൽകിയ കുട്ടികളുടെ എണ്ണം			
		100) ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പരിധിയിൽ അതിഥി തൊഴിലാളികളുടെ എണ്ണം 101) ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പരിധിയിൽ മൊത്തം അതിഥി തൊഴിലാളികളുടെ എണ്ണത്തിൽ കുട്ടികളുമായി താമസിക്കുന്ന അതിഥി തൊഴിലാളികളുടെ ശതമാനം 103) അതിഥി തൊഴിലാളി ജനസംഖ്യയിൽ ബാലവേലയിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന കുട്ടികളുടെ ആകെ എണ്ണത്തിൽ ബാലവേലയിൽ നിന്ന് രക്ഷിച്ച കുട്ടികളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും			

16.2.1) വർഷത്തിൽ കുട്ടികൾക്കെതിരായ കുറ്റകൃത്യങ്ങളുടെ അനുപാതം, (1,00,000 കുട്ടികൾക്ക്)	104) മൊത്തം കുട്ടികളിൽ കഴിഞ്ഞ അഞ്ച് വർഷത്തിനിടെ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പരിധിയിൽ കുട്ടികൾക്കെതിരായ കുറ്റകൃത്യങ്ങളുടെ എണ്ണം (ശാരീരികമോ മാനസികമോ ലൈംഗികമോ) ഇനം തിരിച്ച് 105) കഴിഞ്ഞ രണ്ട് വർഷമായി ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് മേഖലയിൽ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്ത POC SO കേസുകളുടെ എണ്ണം 106) ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പരിധിയിൽ സ്കൂളുകളിൽ കഴിഞ്ഞ അഞ്ച് വർഷത്തിനിടെ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ട ശാരീരിക ശിക്ഷാ കേസുകളുടെ എണ്ണം 107) കഴിഞ്ഞ അഞ്ച് വർഷത്തിനിടെ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പരിധിയിൽ കുട്ടികൾക്കെതിരായ കുറ്റകൃത്യങ്ങളെക്കുറിച്ച് നടത്തിയ ബോധവൽക്കരണ ക്ലാസുകളുടെ എണ്ണം		
16.2.2) മനുഷ്യക്കടത്തിൽ 1,00,000 ജനസംഖ്യയിൽ നിന്ന് രക്ഷപ്പെട്ട ഇരകളുടെ എണ്ണം, ലിംഗഭേദം, പ്രായം, ചൂഷണത്തിന്റെ രൂപങ്ങൾ എന്നിവ പ്രകാരം 16.2.3) കാണാതായ കുട്ടികളുടെ എണ്ണം, (സൂചിക 8.7.2 പോലെ)	108) ഒരേ കാലയളവിൽ കടത്തപ്പെട്ട മൊത്തം കുട്ടികളുടെ എണ്ണത്തിൽ കടത്തിക്കൊണ്ടു പോയ പെൺകുട്ടികളുടെ എണ്ണം 109) ഒരേ കാലയളവിൽ കടത്തപ്പെട്ട കുട്ടികളുടെ എണ്ണത്തിൽ നിന്ന് രക്ഷിച്ച കുട്ടികളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും		
	110) ഒരേ കാലയളവിൽ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പരിധിയിൽ മൊത്തം കുട്ടികളുടെ എണ്ണത്തിൽ ഒരു നിശ്ചിത കാലയളവിൽ കുട്ടികൾക്കിടയിൽ ലഹരിവസ്തുക്കളുടെ ദുരുപയോഗം റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ട കേസുകളുടെ ശതമാനം. 111) മയക്കുമരുന്നിന് ദുരുപയോഗം റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ട മൊത്തം കുട്ടികളുടെ എണ്ണത്തിൽ ഒരു നിശ്ചിത കാലയളവിൽ ഡീ-അഡിക്ഷൻ സെന്ററുകളിൽ ചികിത്സിക്കുന്ന കുട്ടികളുടെ ശതമാനം 112) ഡീ അഡിക്ടിഡ് ആയ കുട്ടികളിൽ ഡീ അഡിക്ഷൻ സെന്ററുകളിൽ ചികിത്സിക്കുന്ന കുട്ടികളുടെ ശതമാനം 113) മൊബൈൽ ഫോണിനും ഇന്റർനെറ്റിനും അടിമപ്പെട്ട കുട്ടികളുടെ എണ്ണം		

16.7.1) ദേശീയ പാർലമെന്റ് സംസ്ഥാന നിയമനിർമ്മാണം, തദ്ദേശ സ്വയംഭരണം എന്നിവയിൽ സ്ത്രീകൾക്കുള്ള സീറ്റുകളുടെ അനുപാതം	114) ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് തലത്തിൽ കുട്ടികൾക്കായുള്ള പങ്കാളിത്ത ഫോറങ്ങളുടെ എണ്ണം. 115) മൊത്തം കുട്ടികളുടെ എണ്ണത്തിൽ ഏതെങ്കിലും കുട്ടികളുടെ പങ്കാളിത്ത ഫോറങ്ങളിൽ എൻറോൾ ചെയ്ത കുട്ടികളുടെ ശതമാനം	
16.9.1) രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത ജനനങ്ങളുടെ ശതമാനം 16.9.2) ആധാറിന് കീഴിൽ വരുന്ന ജനസംഖ്യയുടെ അനുപാതം	116) കഴിഞ്ഞ വർഷത്തെ ആകെ ജനനങ്ങളിൽ രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത ജനനങ്ങളുടെ ശതമാനം. 117) 5-18 പ്രായത്തിലുള്ള കുട്ടികളുടെ ആകെ എണ്ണത്തിൽ ആധാർ കാർഡുള്ള കുട്ടികളുടെ എണ്ണം	

ഉപപ്രമേയം 7 - പങ്കാളിത്തം

ദേശീയ തല സൂചകങ്ങൾ	പരിഷ്കരിച്ച ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്തല സൂചകങ്ങൾ	എണ്ണം	ശതമാനം
കുട്ടികളുടെ പ്രത്യേക ഗ്രാമസഭ ഉറപ്പാക്കുക	118) കുട്ടികളുടെ പ്രത്യേക ഗ്രാമസഭയിൽ പങ്കെടുത്ത കുട്ടികളുടെ എണ്ണം		
കുട്ടികളുടെ പ്രാതിനിധ്യം വർക്കിംഗ് ഗ്രൂപ്പുകളിൽ ഉറപ്പാക്കുക	119) തദ്ദേശഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലെ വർക്കിംഗ് ഗ്രൂപ്പുകളിൽ ചേർക്കപ്പെട്ട കുട്ടികളുടെ എണ്ണം		
ബാലസഭകളിലെ കുട്ടികളുടെ പങ്കാളിത്തം	120) ബാലസഭകളിൽ പങ്കാളിത്തമുള്ള കുട്ടികളുടെ എണ്ണവും ശതമാനവും		
പങ്കാളിത്ത വേദികൾ	121) ഒരു വേദിയിലും പങ്കാളിത്തം ഇല്ലാത്ത കുട്ടികളുടെ എണ്ണം. 122) സൂര്യകളിലെ വിവിധ ക്ലബ്ബുകളിൽ പങ്കാളിത്തമുള്ള കുട്ടികളുടെ എണ്ണം 123) പഞ്ചായത്തിലെ അംഗൻവാടികളിലെ കൗമാര ക്ലബ്ബിൽ അംഗങ്ങൾ ആയ കുട്ടികളുടെ എണ്ണം		
	124) CWPC/ CAB/ CRC എന്നീ സംവിധാനങ്ങളിൽ അംഗങ്ങളായ മൊത്തം കുട്ടികളുടെ എണ്ണം		
	125) പഞ്ചായത്തിലെ ഗ്രന്ഥശാലകളിൽ അംഗത്വമുള്ള കുട്ടികൾ		
	126) കഴിഞ്ഞവർഷം പഞ്ചായത്തിൽ കുട്ടികൾക്ക് വേണ്ടി നടത്തിയ പങ്കാളിത്ത പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ എണ്ണം		

	1127) പഞ്ചായത്തിൽ വിവിധ തലങ്ങളിൽ കുട്ടികളുടെ നേതൃത്വത്തിൽ നടത്തിയ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ എണ്ണം	
	128) പഞ്ചായത്തിൽ കുട്ടികൾക്ക് വേണ്ടി നടത്തിയ കലാകായികമേളകളുടെ എണ്ണം	
	129) കുട്ടികളുടെ കലാകായിക പ്രവർത്തനങ്ങൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന് നടത്തിയ പരിശീലനങ്ങളുടെ എണ്ണം	

അനുബന്ധം -3
ബാലസൗഹൃദ കേരളം
സ്മിതകൾ, പരിപാടികൾ, വിവര ശേഖരണം
ഫോർമാറ്റ്

..... ജില്ല

ക്രമനം	സ്മിതകൾ, പരിപാടികൾ	ഉദ്ദേശ്യ ലക്ഷ്യം	എന്ത് സഹായം	ലക്ഷ്യം വെയ്ക്കുന്ന ഗ്രൂപ്പ്	മറ്റ് മാനദണ്ഡങ്ങൾ	എത്ര പേർക്ക്	എത്ര വർഷം	കുട്ടികളുടെ എത് പ്രശ്നമായി ബന്ധിപ്പിക്കാം

1. ഓരോരുത്തരുടെയും ക്രമനമ്പർ രേഖപ്പെടുത്തണം
2. ഈ സ്ഥാപനം/ വകുപ്പ്/ സംഘടന ചെയ്യുവരുന്ന സ്മിത പരിപാടി എന്ത് എന്ന് എഴുതുക
3. പ്രധാനപ്പെട്ട (പരിപാടി മനസ്സിലാക്കുന്നതിന്) രണ്ടുമൂന്നു ഉദ്ദേശലക്ഷ്യങ്ങൾ നടത്തുക
4. ഇതുവഴി നൽകുന്നത് എന്താണ്? എന്ത് സേവനമാണ്? എന്ത് സഹായമാണ്? എന്നതാണ് ഇവിടെ രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടത്.
5. ഏതു വിഭാഗത്തെയാണ് ലക്ഷ്യം വയ്ക്കുന്നത് എന്ന് രേഖപ്പെടുത്തണം.
6. ലഭിക്കാനുള്ള മറ്റു മാനദണ്ഡങ്ങൾ എന്തൊക്കെയാണ് രേഖപ്പെടുത്തണം
7. ഇതുവഴി എത്രപേരെയാണ് ലക്ഷ്യം വയ്ക്കുന്നത് എന്ന് രേഖപ്പെടുത്തണം.
8. ഇത് എത്ര വർഷം ഉണ്ടാവും എന്ന് പറയണം

അനുബന്ധം - 4

[illegible]

[illegible]

[illegible]

16-18									
SC			ST			GE			
B	G	T	B	G	T	B	G	T	

അനുബന്ധം -5
അക്കണവാടികൾ സംബന്ധിച്ച വിവരം

ക്രമനം	പഞ്ചായത്ത്	ആകെ അക്കണവാടികൾ	സാമ്പത്തിക കെട്ടിടം ഇല്ലാത്തവർ	നിലവിലെ സ്ഥിതി

അനുബന്ധം -6

വിവരം ഏത് സ്ഥാപനത്തിൽ നിന്നും, എന്തൊക്കെ വിവരം, അത് എവിടുന്ന് എടുക്കാം എന്നീ വിവരങ്ങൾ

SR. No	സ്ഥാപനം / വകുപ്പ് Department	വിവരങ്ങൾ/സേവനം	എവിടുന്ന് ലഭിക്കും
1	വനിതാ ശിശു വികസന വകുപ്പ്	അങ്കണവാടികൾ വിവിധ വിവിധ ഗുണഭോക്താക്കളും അവരുടെ ആരോഗ്യ പോഷണ നിലവാരവും പദ്ധതികളും സേവനങ്ങളും	ജില്ലാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള വിവരങ്ങൾ ജില്ലാ വനിതാ ശിശു വികസന ഓഫീസിൽ നിന്നും (ഡി പി ഓ) ലഭിക്കും പ്രാദേശികമായ വിവരങ്ങൾ അങ്കണവാടി വർക്കർ/ സൂപ്പർവൈസർമാർ എന്നിവരിൽ നിന്നും ലഭിക്കും ജില്ലാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള വിവരങ്ങൾ https://www.poshantracker.in/statistics നിന്നും ലഭിക്കും അങ്കണവാടി വിശദാംശങ്ങൾ http://wcdkerala.gov.in/anganwadis.php
		ശ്രദ്ധയും സംരക്ഷണവും ആവശ്യമുള്ള കുട്ടികളെ സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ	ജില്ലാ ശിശുസംരക്ഷണ ഓഫീസ് മിഷൻ വാത്സല്യ
		ശ്രദ്ധയും സംരക്ഷണവും ആവശ്യമുള്ള കുട്ടികളെ സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ	ചൈൽഡ് വെൽഫെയർ കമ്മിറ്റി
		നിയമവുമായി പൊരുത്തപ്പെടാൻ സാധിക്കാത്ത കുട്ടികൾ	ജുവനൈൽ ജസ്റ്റീസ് ബോർഡ്
2	പോലീസ്	കുട്ടികൾക്കെതിരെയുള്ള അതിക്രമങ്ങൾ	ജില്ലാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള വിവരങ്ങൾ DCRB നിന്നും ലഭിക്കും പ്രാദേശികാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള കണക്കുകൾ അതാത് ലോക്കൽ പോലീസ് സ്റ്റേഷനുകളിൽ നിന്നും ലഭിക്കും. സംസ്ഥാനത്തെ കണക്കുകൾ https://keralapolice.gov.in/crime-statistics/crime-against-children എന്ന ലിങ്കിൽ നിന്നും ലഭിക്കുന്നതാണ്

3	ആരോഗ്യ വകുപ്പ്	രോഗങ്ങളും അവയുടെ വിവരങ്ങളും പദ്ധതികളും സേവനങ്ങളും	പ്രാദേശിക വിവരങ്ങൾ അതാത് ആരോഗ്യ കേന്ദ്രത്തിൽ നിന്നും ലഭിക്കും ASHA പ്രവർത്തക ജില്ലാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള വിവരങ്ങൾ DMO/DPM എന്നിവരിൽ നിന്നും ലഭിക്കും മറ്റു വിവരങ്ങൾക്ക് https://dhs.kerala.gov.in/ , https://arogyakeralam.gov.in/
4	വിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പ്	സ്കൂളുകളും കുട്ടികളുടെ സേവനങ്ങളും	വിദ്യാഭ്യാസ ജില്ലാ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ള വിവരങ്ങൾ DEO നിന്നും ലഭിക്കും. https://education.kerala.gov.in/ ജില്ലാടിസ്ഥാനത്തിൽ ഉള്ള സ്കൂൾ, വിദ്യാർത്ഥി വിവരങ്ങൾക്ക് https://sametham.kite.kerala.gov.in/
5	തൊഴിൽ വകുപ്പ്	ബാലവേല	ജില്ലാ ലേബർ ഓഫീസർ
6	എക്സൈസ്	ലഹരിയുടെ ഉപയോഗം സംബന്ധമായ വിവരങ്ങൾ, കൗൺസിലിംഗ് കേന്ദ്രങ്ങൾ, ഡി അഡിക്ഷൻ കേന്ദ്രങ്ങൾ	https://vimukthi.kerala.gov.in/
7	കുടുംബശ്രീ	ബാലസഭ	പ്രാദേശികതലത്തിൽ CDS നിന്നും ലഭിക്കും ജില്ലാടിസ്ഥാനത്തിൽ ജില്ലാ മിഷൻ ഓഫീസിലും സംസ്ഥാനാടിസ്ഥാനത്തിൽ https://www.kudumbashree.org/pages/518 എന്ന വെബ്സൈറ്റിൽ നിന്നും ലഭിക്കും
8	സാമ്പത്തിക സ്ഥിതിവിവരകണക്കു വകുപ്പ്	ശിശു - ജനന മരണ കണക്കുകൾ കാരണങ്ങൾ	ജില്ലാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള കണക്കുകൾ ജില്ലാ ഓഫീസുകളിൽ നിന്നും ലഭിക്കും സംസ്ഥാന ജില്ലാ കണക്കുകൾ https://www.ecostat.kerala.gov.in/dataset/32 എന്ന വെബ്സൈറ്റിൽ ലഭ്യം
9	സാമൂഹ്യനീതി വകുപ്പ്	ഭിന്നശേഷി കുട്ടികൾ ട്രാൻസ്ജെൻഡർ വിദ്യാഭ്യാസ സഹായം	ജില്ലാ സാമൂഹ്യനീതി ഓഫീസർ സേവനങ്ങളും പദ്ധതികളും https://swd.kerala.gov.in/website_malayalam/schemes.php

10	പട്ടിക ജാതി വികസന വകുപ്പ്	കുട്ടികളെ സംസ്ഥാന കലാകലാകർമ്മങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കുകയും പദ്ധതികളും	ജില്ലാ ഓഫീസർമാരുടെ പക്കൽ ലഭ്യം https://scdd.kerala.gov.in/index.php/schemes
11	പട്ടിക വർഗ്ഗ വികസന വകുപ്പ്	കുട്ടികളെ സംബന്ധിച്ച കലാകലാകർമ്മങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കുകയും പദ്ധതികളും	ജില്ലാ ഓഫീസറുടെ പക്കൽ ലഭ്യം https://www.stdd.kerala.gov.in/home-5 വെബ്സൈറ്റ് പ്രൊമോട്ടർമാരുടെ പക്കൽ അടിസ്ഥാന വിവരങ്ങൾ
12	ബാലാവകാശ കമ്മീഷൻ	ജെ ജെ , പോക്സോ, RTE സെൽ	പരാതികൾ നൽകുന്നതിന് https://childrights.kerala.gov.in/#

അനുബന്ധം -7
ദേശീയതലത്തിൽ തയ്യാറാക്കുന്ന സൂചകങ്ങളും വിവരങ്ങളും

ദേശീയ കുടുംബാരോഗ്യ സർവ്വേ -	https://rchilips.org/nfhs/NFHS-5Report_KL.shtml
വിദ്യാഭ്യാസം - ആനുവൽ സ്റ്റാറ്റസ് (ASER)	https://asercentre.org/ascer-2022/
പോഷൻ ട്രാക്കർ	https://www.poshantracker.in/statistics
മിഷൻ ശക്തി / വാത്സല്യ / പോഷൻ	https://wcd.dashboard.nic.in/
വീളർച്ച - അനീമിയ മൂകത ഭാരത്	https://anemiamuktbharat.info/ranking/monthly